

## ...-I ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. .../2011/11. szám

A ...-i Ítéltábla a Bihary, Balassa & Társa Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: Dr. Bihary Tibor ügyvéd) és a Kajtár Takács Hegymegi-Barakonyi Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: Dr. Kajtár Géza ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek-, a Vass és Vass Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: Dr. Vass János) által képviselt alperes neve (alperes címe) I. r., és a alperes neve (alpers címe) II. r. alperesek ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indult perében, a ... Megyei Bíróság 2011. november 2. napján kelt, 8.G.../2004/271. számú ítélete ellen a felperes részéről 275., az I-II. r. alperesek részéről 276. szám alatt előterjesztett fellebbezések alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, a felperes által az I.r. alperes részére fizetendő tőke összegét 1 297 832 (Egymillió-kettőszázkilencvenhétezer-nyolcszázharminckettő) Ft-ra, a II. r. alperes részére fizetendő tőke összegét 4 911 886 (Négymillió-kilencszáztizenegyezer-nyolcszáznyolcvanhat) Ft-ra leszállítja. A felperesnek az I. r. alperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét 2 400 503 (Kettőmillió-négyszázezer-ötszázhárom) Ft-ra, a II. r. alperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét 9 085 157 (Kilencmillió-nyolcvanötezer-egyszázötvenhét) Ft-ra felemeli. A felperes által az államnak fizetendő állam által előlegezett illeték összegét 9000 (Kilencezer) Ft-ra leszállítja, míg az I. r. alperes által fizetendő állam által előlegezett illeték összegét 186 200 (Egyszáznyolcvan-hatezer-kettőszáz) Ft-ra, a II. r. alperes által fizetendő állam által előlegezett illeték összegét 704 800 (Hétszáznégyezer-nyolcszáz) Ft-ra felemeli. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét (a keresetnek helytadó, és az ahhoz kapcsolódó elsőfokú perköltségre vonatkozó részében) helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2 090 993 (Kettőmillió-kilencvenezer-kilencszázkilencvenhárom) Ft, míg a II. r. alperes 3 878 927 (Hárommillió-nyolcszázhetvennyolcezer-kilencszázhuszonhét) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy az államnak külön felhívásra - az abban foglalt időben és módon - fizessen meg 188 100 (Egyszáznyolcvan-nyolcezer-egyszáz) Ft, a II. r. alperes pedig 711 900 (Hétszáztizenegyezer-kilencszáz) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

## Indokolás:

A felperes - többek között - műanyag termékek gyártásához szükséges pilótaszerszámok, sorozatgyártó szerszámok elkészítésével, valamint az általa készített szerszámokkal gyártott műanyag termékek (flakonok, csomagolóanyagok) előállításával foglalkozó gazdasági társaság.

Az alperesek - más tevékenységek mellett - édesipari termékeket (poralapú, folyékony édességek, nyalókák, stb.) gyártó gazdasági társaságok.

A II. r. alperes az I. r. alperesből a 2006. március 16. napján megkötött szerződéssel, szétválás útján jött létre. A kiválásról szóló szerződésben a létrejövő gazdasági társaságok között az I. r. alperes vagyonát (jogait és kötelezettségeit) a fennmaradó és kiváló társaságok között 20,9-79,1%-os arányban osztották meg.

Az I. r. alperes felszámolás alatt áll, a felszámolás kezdő időpontja 2009. március 31. napja.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és az I. r. alperes 1999-től kezdődően álltak üzleti kapcsolatban, melynek során a felperes pilótaszerszámokat, gyártószerszámokat és műanyagipari termékeket (flakonok, egyéb csomagolóanyagok) készített az I. r. alperes részére, melyekbe az I. r. alperes a saját gyártású édességeit töltötte.

A felek közötti szerszám- és termékgyártásra irányuló szerződések írásban, vagy szóban jöttek létre. Az írásbeli szerződések egy részénél a szerződéses kikötéseket, a szerződés tartalmát egységes szerkezetbe foglalva részletesen meghatározták, e szerződéseket „Hosszútávú együttműködési és gyártási szerződés”-ként nevezték meg.

Az írásban kötött szerződések másik része a szerszám- vagy termékgyártásra vonatkozó - a lényeges feltételeket tartalmazó - írásbeli ajánlatok és azok írásbeli elfogadása útján jött létre.

A peres felek 2002. szeptember 3-án a F. nevű termék fröccsöntött műanyag alkatrészeinek gyártására szerződést kötöttek. Ebben a felperes vállalta, hogy 2002. december 15-éig elkészíti a gyártáshoz szükséges szerszámgarbitúrát, 15 000 000 Ft + ÁFA ellenértékért. A gyártószerszám költségeit a felperes megelőlegezte, az alperes pedig arra vállalt kötelezettséget, hogy amennyiben a szerszámok elkészültét követő 13 hónapon belül nem rendel meg 10 millió darab garbitúrát, megfizeti a különbözeti darabszámra vetített szerszám költséghányadot a jegybanki alapkamattal növelve.

A felperes a szerszámot nem készítette el a szerződésben kikötött határidőre.

A sorozatgyártásból származó első szállításra 2003. január 2. napján került sor, amikor is a felperes 32 000 db F. terméket szállított az I. r. alperes részére.

Az alperes a szerződés szerinti 10 000 000 db Fűfejú terméket nem rendelte meg a felek által meghatározott 13 hónapon belül, ezért a felperes 2004 februárjában, a leszállított 625 100 db és a megállapodás szerinti 10 000 000 db különbözetére eső szerszámköltség-hányadként a ... számú számlán 19 775 180 Ft-ot számlázott ki az I. r. alperes részére.

Az I. r. alperes a számlát nem fizette meg, a felperes késedelmére hivatkozással egyeztetést kért, a felek közötti egyeztető tárgyalások azonban a fizetési haladékokat, és a fizetési feltételeket illetően nem vezettek eredményre.

Időközben az I. r. alperes további F. termékeket rendelt meg, a különbözeti darabszám ezért 157 500 db-bal csökkent. A felperes ennek megfelelően a ... számú, 2004. június 9-ei lejáratú számlán 19 270 128 Ft szerszámköltség-hányadot számlázott ki az I. r. alperesnek. Az I. r. alperes - a szerszámok késedelmes elkészítése miatt felmerült értékesítési nehézségekre, a felmerült károkra hivatkozva - ezt a számlát sem egyenlítette ki.

Az I. r. alperes 2003. augusztus 29-én megrendelte a felperestől a Sz. elnevezésű műanyag termék pilótaszerszámát. A megrendelés a felperes által 2003. augusztus 5-én adott árajánlat tartalmán alapult, mely szerint a pilótaszerszám 1 fészkes fröccsöntő szerszám, melynek ára 1 700 000 Ft + ÁFA. Az ajánlatban szereplő megjegyzés szerint „A pilótaszerszámok az átadott minta szerint a S. magassági méretével egyezően készülnek”. A felperes a szerszámot elkészítette, arról a 2004. augusztus 9-ei teljesítési határidejű, 2 125 000 Ft-ról szóló ... sorszámu számláját kiállította.

Az alperes azonban a szerződés szerinti ellenértéket nem fizette meg, a számlát a felperes részére visszaküldte.

A felperes 2002. július 24-én árajánlatot adott a S. fantázia nevű termék felszerszámozására és gyártására. Ebben 12 000 000 Ft + ÁFA áron vállalta 4 db fröccsöntő szerszám elkészítését akként, hogy 2 szerszám átalakítással, 2 szerszám pedig újonnan építéssel készül. Az irányadó kapacitást 500 000 db/hóban, a termék árát 14 Ft + ÁFA/db-ban jelölte meg. A szerszámköltség 40 %-át előlegként, a fennmaradó 60%-át a bemintázást követően kérte megfizetni.

Maga a S. termék négy részből állt, egy alsó flakonból, egy felső flakonból és azt lezáró kupakból, valamint a kettőt összekötő közdarabból.

A felek a S. szerszám- és termékgyártásra szóló szerződést megkötötték, az I. r. alperes már 2002. szeptember 12-én 100 000 db-ra megrendelést is leadott. E megrendelés tartalmazta, hogy a termék mintájának elkészítési határideje 2002. október 30. napja, a megrendelt termékmennyiség legyártásnak határideje pedig a minta elfogadásától számított 1 hét.

A bemutatott mintadarabok azonban összeszerelés után folytak, a minőségi kifogását az I. r. alperes már 2002. november 5-én közölte a felperessel.

Ezt követően az I. r. alperes 2002. november 12-én ismételten erről a problémáról tájékoztatta a felperest, kérve, hogy a szerszám módosítását követően ismételten küldjenek mintát. Utalt arra is, hogy a termékre már leadott megrendelések esetleges teljesíthetetlensége miatt több 10 millió forintos kár érheti.

Ezt követően a felperes szerszámkapacitás bővítésre ajánlatot adott az I. r. alperesnek, aki azt 2002. november 13-án elfogadta. A felperes ezt visszaigazoló, 2002. november 15-én kelt levelének tatalma alapján a felek szerződést kötöttek egy darab 4 bélyeges új fröccsöntő szerszám, 1 000 000 db/hó kapacitáshoz szükséges nyak-fenek szerszám és nyak-közvetítő összerakó célgép elkészítésére.

Az I. r. alperes 2002. november 14-én továbbra is azt közölte a felperessel, hogy a legyártott flakonok 5-10 %-a folyik.

A terméket a felperes az I. r. alperes megrendelésére folyamatosan gyártotta. Az I.r. alperes a 2003. július 18-án írt levelében azonban továbbra is azt reklamálta, hogy a S. műanyagflakon folyik.

A felek 2003 májusában közösen is vizsgálták, hogy mi okozhatta a S. termék folyását. Ennek során a felperes azt állapította meg, hogy a vizsgált darabok között kétfajta közdarab volt megtalálható, egyrészt a kezdeti gyártásból származó, másrészt olyan, amit a tömítettség érdekében végzett gépmódosítást követően gyártottak. Ezek közül a régi közdarabok mindegyikénél tapasztaltak folyást.

Az I. r. alperes által felhozott minőségi kifogásokat a felperes nem fogadta el, a reklamációkra írt levelei azt tartalmazták, hogy az észlelt hibák nagy része nem a fröccsöntésből, szerelésből, hanem az I. r. alperesnél történő nem megfelelő felhasználásból, töltési hibákból erednek.

A S. termék folyását a felperes által a közdarab gyártására készített szerszám hibája okozta, a közdarab és a felső flakon találkozásánál nem volt biztosított a megfelelő tömítettség. A felperes a közdarab szerszámot a hiba kijavítása érdekében többször módosította, fejlesztette, amelynek eredményeként végül sikerült olyan szerszámot készítenie, amely megfelelően zárt.

A S. termék flakonjainak minőségi hibája által okozott problémák miatt az I. r. alperes nem tudta a terméket olyan sikerrel piacra vinni, mint arra az előzetes felmérések, tervek szerint számított. A külföldi üzleti partnerei minőségi kifogásokat küldtek a termék folyása miatt. A partnerek egy része a minták alapján a terméket nem rendelte meg, vagy lemondták a megrendeléseiket.

A partnerek közül a D. 14 000 EUR, a S. pedig 1572 EUR kártérítést követelt az I. r. alperestől, aki az üzletfelek későbbi rendeléséből történő jóváírás formájában teljesítette.

Az I. r. alperes a S.-ból 2002-2004 években összesen 1 932 750 db-ot értékesített.

A felperes és az I. r. alperes között szerződés jött létre a M. elnevezésű termék gyártószerszámának elkészítésére és termékgyártásra is.

A felperes által készített szerszámmal legyártott termékek azonban folytak, erről az I.r. alperes több levelében tájékoztatta a felperest.

A felperes 2003 júliusában a probléma lehetséges okait e terméknel is kivizsgálta, és arra az eredményre jutott, hogy a gyártásból eredő hiba „nem számottevő”, és a folyást inkább a kézi kupak felhelyezés okozhatja.

A szerszámon ugyanakkor módosított (A/IV/5.), a termék zárása azonban ezután sem volt megfelelő, a mintadarabok egy része folyt.

A perbeli szakvélemény szerint a termék hibái nem a csomagolás során keletkeztek, azok a palackfúváskor, a palackfúváshoz használt előgyártmány fröccsöntésekor alakulhattak ki.

A felperes a 2001. február 15. napján megtartott taggyűlésen hozott .../2001. számú határozatával elhatározta, hogy az általa legyártott termékek raktározására rendelkezésre álló raktárkapacitását bővíti. A beruházás megvalósítására 2001. február 14-én a B. Kft.-vel, 204 656 146 Ft átalányáron vállalkozási szerződést kötött, melynek előzményét képezte egy hasonló tartalmú, 2000. évben kötött vállalkozási szerződés. A beruházás - amely nemcsak a raktárbővítésre, hanem egy új üzemcsarnok építésre is irányult - ez utóbbi vállalkozási szerződés alapján 2000. évben megkezdődött, az új üzemcsarnok és a raktár épületének átadására 2001. május 2-án került sor.

A felperes módosított kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I.r. alperest 4 471 582 Ft tőke, ebből 4 027 457 Ft után 2004. június 9-től a kifizetésig számított, a jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamata, 444 125 Ft után 2004. augusztus 9. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata; míg a II. r. alperest 16 923 546 Ft tőke, ebből 15 242 671 Ft után 2004. június 9-től a kifizetésig számított, a jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamata, 1 680 875 Ft után 2004. augusztus 9. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint a követelések arányában számított perköltség megfizetésére.

Kereseti kérelme indokaként előadta, hogy a felek közötti, a F. termékre vonatkozó „Hosszútávú együttműködési és gyártási szerződés” alapján kötelesek az alperesek az elmaradt megrendelésszámhoz kapcsolódó szerszámköltség-hányad megfizetésére, valamint az I. r. alperes által megrendelt Sz. szerszám ellenértékének a megtérítésére. A követelést az alperesek a két gazdasági társaságot érintő szétválási szerződésben meghatározott arányban kötelesek kiegyenlíteni.

A felperes keresetével szemben az alperes kérte beszámítani a ... A. cég részére e termékkel összefüggésben megfizetett 3 000 000 Ft összegű kártérítést, mivel annak megfizetésére hivatkozása szerint a felperes késedelmes teljesítésével összefüggésben került sor. Hivatkozott arra is, hogy a felperes jogosulatlanul tagadta meg 260 000 db F. termék legyártását, amellyel 14 274 000 Ft kárt okozott, valamint - tekintettel arra, hogy a F.-ből legalább további 200 000 db-ot tudott volna értékesíteni -, 10 980 000 Ft elmaradt haszna is keletkezett, amelyeket ugyancsak el kívánt számolni a kereseti kérelemmel szemben.

Az I. r. alperes a per során viszontkeresetet terjesztett elő, melyben a S. termék tekintetében szerződésszegéssel okozott kár címén a saját megrendelőinek - jóváíró számlákon elszámolva - megfizetett 3 996 360 Ft, a termék sikertelen piacra vitele miatt 2 évre számított elmaradt haszon címén 466 655 100 Ft, mindösszesen 470 651 460 Ft tőke és annak 2004. július 1. napjától számított Ptk. szerinti kamata megfizetésére kérte kötelezni a felperest.

Ezen túlmenően a M. termék vonatkozásában szintén a felperes hibás teljesítéséből eredő kártérítési igényként, két évre számított elmaradt haszon címén 275 040 000 Ft tőke és annak 2004. július 1. napjától számított Ptk. szerinti kamata megfizetésére kérte kötelezni a felperest.

Az alperesek a viszontkeresetet utóbb az alpereseket érintő szétválási szerződésben foglalt vagyonmegosztásra tekintettel akként módosították, hogy a tőkekövetelést 20,9-79,1%-os arányban kérték megosztani az alperesek között.

Az I-II. r. alperesek által előterjesztett viszontkeresettel szemben a felperes élt beszámítási kifogással. E szerint az I. r. alperes által 1999. évtől kezdődően a felek között létrejött - több termékre vonatkozó - szerződésből le nem hívott mennyiségek után két évre számított elmaradt haszonként 453 086 625 Ft-ot, az alperes javára emiatt lekötött kapacitások rendelkezésre tartása miatti gépköltség címén két évre 357 056 597 Ft-ot, míg az alperessel kötött szerződések teljesíthetőségéhez kapcsolódóan megvalósított

raktár bővítési beruházás címén 190 059 630 Ft-ot, mindösszesen 1 000 202 852 Ft-ot kért beszámítani a viszontkereset összegébe.

Az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmét és az alperesek viszontkeresetét részben alaposnak találta, és ítéletében kötelezte az I. r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 4 471 582 Ft tőkét, ebből 4 027 457 Ft után 2004. július 9. napjától, míg 444 125 Ft után 2004. szeptember 9. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát, valamint 467 575 Ft perköltséget.

Kötelezte a II. r. alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 16 923 546 Ft tőkét, ebből 15 242 671 Ft után 2004. július 9. napjától, míg 1 680 875 Ft után 2004. szeptember 9. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát, valamint 1 596 525 Ft perköltséget.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. r. alperes részére 50 080 086 Ft tőkét, annak 2004. július 1 napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a II. r. alperes részére 189 537 551 Ft tőkét, annak 2004. július 1 napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát.

Ezt meghaladóan az I-II. r. alperesek viszontkeresetét elutasította.

Kötelezte az I. r. alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 15 napon belül a viszontkeresetet érintően 1 554 440 Ft, a II. r. alperes pedig 5 883 140 Ft perköltséget.

A feljegyzett kereseti illetékről úgy rendelkezett, hogy a felperes 288 000 Ft, az I. r. alperes 127 900 Ft, míg a II. r. alperes 484 100 Ft állam által előlegezett illetéket köteles megfizetni az államnak az állami adóhatóság külön felhívására.

Az elsőfokú bíróság a F. termékre vonatkozó felperesi keresetet megalapozottnak találta.

Mindenekelőtt vizsgálta a felek szerződési akaratát, megállapította a szerződés tartalmát, és a felek egyező nyilatkozata alapján tényként rögzítette, hogy a szerződés szerinti 10 000 000 db-bal szemben az I. r. alperes mindösszesen 782 600 db (625 100 db + 157 500 db) terméket rendelt meg.

A felek közötti levélváltások, mint okirati bizonyítékok (a felperes december 9-ei és december 17-ei tájékoztatása, az I. r. alperes 2002. december 16-ai levele, és a 2002. december 17. napi tájékoztatásra kézzel írt feljegyzés), és K.F. igazságügyi szakértő véleményének egybevetésével arra a megállapításra jutott, hogy a felperes a szerszámgarnitúrát nem készítette el a szerződésben meghatározott 2002. december 15-ei határidőre. A felek egyező nyilatkozata szerint az első szállítás napja 2003. január 2. napja volt, ezért az állapítható meg, hogy a szerszámgarnitúra ezen a napon készült el, így ezt a napot tekintette a szerződés szerinti 13 hónapos elszámolási időszak kezdő időpontjának. Ezáltal az elszámolási időszak 2004. február 2. napján járt le.

Álláspontja szerint a felperes alappal nyújtotta be a 04-502 számú, 2004. június 9-ei fizetési határidejű számláját az I. r. alperesnek, aki azt nem fizette meg.

Alaposnak ítélte az elsőfokú bíróság a szaloncukorszerszám ellenértékének megfizetésére irányuló kereseti kérelmet is.

Az volt az álláspontja, hogy az elkészített szerszám ellenértékének a megfizetése nem tagadható meg az I. r. alperes részéről azon az alapon, hogy a szerszámmal gyártott termék mintadarabját utóbb nem fogadta el. A mérethiba annak sikeres bizonyítása esetén legfeljebb szavatossági igény alapja lehetne, vagy a hibás teljesítéssel összefüggő kártérítési követelésre adhat alapot.

Az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak az alpereseknek a szerszámgarnitúra ellenértékének késedelmes teljesítésével összefüggő, a ... A. cégnek kifizetett kártérítés megtérítése iránti beszámítási kifogását.

Az I. r. alperes ... üzleti partnere 2002. november 13-án 2304 displayt rendelt a F. termékből 2002. december 20-ai szállítási határidővel, amit az I. r. alperes nem tudott teljesíteni. A ... üzleti partner 12 000 EUR kártérítési összeget követelt amiatt, hogy az I. r. alperes a F. terméket nem tudta időben leszállítani. Az I. r. alperes halmozott folyószámla listáján ez az összeg 2004. június 22-én szerepelt kifizetett tételként.

Az elsőfokú bíróságnak azonban az volt az álláspontja, hogy az I. r. alperes folyószámla listája, mint belső nyilvántartás önmagában nem elegendő az okozati összefüggés bizonyítására, összevetve és együtt értékelve a peradatokkal és körülményekkel. Kétségtelen ugyanis, hogy az A. cég a 2002. december 20-ai keltezésű levelében követelte a 12 000 EUR-os összeget, amely időpont megfelel a beszámítási kifogásban megjelölt késedelemnek, ugyanakkor a termék ...-ba történő leszállításának elmaradása kapcsán nem hagyható figyelmen kívül a F. szerződés 4.) pontjában rögzített ütemezés, amely szerint az I. r. alperesnek három hónapra előre kellett megadnia a rendelési keretszámokat, amelyet minden hónapban 25-éig volt jogosult pontosítani. A tárgyhónapot megelőző hónapban leadott megrendelést pedig a felperes heti egyenletes ütemezésben volt köteles átadni.

Mindebből azt a következtetést vonta le, hogy a norvég partner által 2002 novemberében adott megrendelés alapján az I. r. alperesnek még 2002. november 25-éig le kellett volna adnia a termékmegrendelést a felperes felé ahhoz, hogy azt a felperes 2002 decemberében köteles legyen teljesíteni. Mivel az alperes csak állította, de semmivel nem bizonyította, hogy az A. cég által még 2002 novemberében leadott megrendelés alapján a felperestől szóban megrendelt 28 000 db F. terméket, ebből az következik, hogy ha a 12 000 EUR-t az I. r. alperesnek a F. termék késedelme miatt is meg kellett fizetnie az A. cégnek, azt kártérítésként a felperesre nem háríthatja tovább. A 2002. december 16-ai megrendelést pedig a F. szerződés 4.) pontjában meghatározott ütemezés szerint legfeljebb a következő hónapban kellett a felperesnek teljesíteni.

A belső nyilvántartás önmagában, de összevetve és együtt értékelve a peradatokkal és körülményekkel is, nem volt alkalmas a felperesi termékszállítási késedelemben megnyilvánuló szerződésszegés, mint a Ptk. 310. §-a alapján a szerződésszegéssel okozott kár megtérítésének előfeltétele bizonyítására.

Az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak a 260 000 db F. termék gyártásának a megtagadása miatt 10 980 000 Ft elmaradt haszon érvényesítésére irányuló alperesi beszámítási kifogásokat sem.

Döntését azzal indokolta, hogy a felperes a Ptk. 281. §-ának (2) bekezdése alapján jogosan tartotta vissza a szolgáltatását a 260 000 db F.-et illetően, mivel az I. r. alperes a 2004. június 9-ei számlát nem volt hajlandó kiegyenlíteni.

Ugyanez irányadó a 200 000 db rövid időn belüli értékesíthetőségére, és az ennek elmaradásából eredő elmaradt haszonra alapított beszámítási kifogásra is.

Mindezek alapján az alpereseket a szétválási szerződés szerinti arányban kötelezte a felperes keresete szerinti tőkeösszeg megfizetésére.

A késedelmi kamatfizetési kötelezettség tekintetében az elsőfokú bíróság mindkét termék vonatkozásában a Ptk. 301. § (1), illetve 301/A. § (1)-(2) bekezdése alapján határozott a kereseti kérelemnek megfelelően. A késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját pedig a felperes által kiállított számla fizetési határidejének lejárta, és a Ptk. 301/A. § (3) bekezdése alapján határozta meg.

Az elsőfokú bíróság a S. termékre alapított viszontkeresetet részben találta alaposnak. Mindenekelőtt abból indult ki, hogy a felperes is elismerte, a termékek gyártására készített szerszámok első kialakítása nem volt megfelelő, a szerszámok I. módosítására került sor. Bár a felperes állítása szerint 2002. november 15-ére kijavították a hibát, és a minőségi problémával érintett termékek az ezt megelőző gyártásból eredtek, a rendelkezésre álló adatok alapján ez nem nyert bizonyítást a perben. A csatolt Kutatólapok (218. számú beadvány F/76.) a felperes állításának bizonyítására - a per egyéb adataival egybevetve - nem voltak elengedőek.

Az I. r. alperes még a 2003. július 18. napján kelt levelében is arról tájékoztatta a felperest, hogy az általa gyártott termékből 317 000 db-ot szállított ki, amelynek 5,16 %-a, 16 357 db folyt. Ez az időpont és darabszám pedig jóval meghaladja a felperes hivatkozása szerinti, a szerszámok végleges kijavítását megelőző (I. kialakításból származó) termékszámot (6/A/III/22.).

2002. december 11. napján pedig maga a felperes hivatkozott arra, hogy bár a terméket folyamatosan gyártják, kísérletet végeztek olyan termék gyártására, amely könnyebben szerelhető, és „a zárása is jó”. Ennek alátámasztására a felperes 500 db mintát küldött az alperesek (9/F/24.).

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ez egyrészt alátámasztja, hogy már sorozatgyártás folyt, amikor a zárás még mindig nem volt megfelelő, másrészt, hogy a hibával maga a felperes is tisztában volt, így az általa felhozott - a műszaki szakértői vélemény által határozottan kizárt - töltési, szállítási és egyéb problémák nem játszottak szerepet a rossz tömítettségben. A folyamatosan fennálló hibát bizonyítja a reklamációk folyamatosága, egészen 2004. május 27. napjáig, valamint a felperes 2003. május 7-ei levele, melyben maga is elismeri lehetséges hiba okként a flakon és a közdarab nem megfelelő tömítését (9/F/29.).

A felperes hibás teljesítésének alátámasztására az elsőfokú bíróság aggálytalan bizonyítékként elfogadta K.F. igazságügyi szakértőnek az előzetes bizonyítási eljárásban készített - utóbb a perben szóban és írásban is kiegészített - szakvéleményét, amely szerint a felperes a S. termék közdarabjának gyártását hibásan teljesítette.

A szakértő következetesen fenntartotta azt a véleményét, hogy a felperes többször is javított a szerszámokon, fejlesztette azt, az ún. I. és II. kialakítású szerszámokkal gyártott termékek tömörítettsége nem volt megfelelő, a hibátlannak ítélt III. kialakítás pedig a 2006-os mintavételhez kapcsolódik, amely a perben releváns időszakon kívül esik.

A szakértő álláspontja szerint szakértői eszközökkel azt megállapítani nem lehetett, hogy az egyes szerszámmódosításokra mikor került sor, és hogy a hibás és hibátlan közdarabokkal szerelt flakonok miként keveredtek.

A szakvélemény ugyanakkor kizárta a felperes által felsorolt valamennyi körülményt, mint lehetséges hiba okot, így a felperes a felelősség alóli mentesülése, vagy az esetleges kármegosztás körében nem tudta sikerrel bizonyítani, hogy a S. flakonok folyását okozhatta a töltőanyag térfogata, a páratartalom, a hőhatások, a nyalóka öntés

hőmérséklete, a zsugorfóliázás, a szállítási körülmények, a pushpull kupak felhelyezésekor esetlegesen fellépő túlnyomás.

A szakvélemény alapján kizárható volt az is, hogy a hibát az összeszerelő célgép karbantartásának az elmulasztása okozta. Azokra a hibát eredményező lehetséges okokra pedig, hogy az alperesi alkalmazottak a nyalókát a közdarabról lefeszegtették, azt szándékosan rongálták, a felperes olyan tanúbizonyításokat ajánlott fel, amelyeket a bíróság kirekesztett a bizonyítékok köréből.

Nem bizonyította a felperes azt az állítását sem, hogy volt olyan termék, amelyet nem ő gyártott. Az indokolás szerint nem védekezhetett alappal a felperes azzal sem, hogy az etalon elfogadása előtti termékből az I. r. alperes saját veszélyére rendelte a terméket. Az írásban kötött vállalkozási szerződésekből kitűnő szerződéses gyakorlat a felek között az volt, hogy sorozatgyártásra csak az elfogadott etalon alapján kerülhetett sor. Ha azonban ezt megelőzően és több tízezres darabszámot, azaz sorozatot gyártott a felperes, akkor azért is felelősséggel tartozik a Ptk. 305. § (1) bekezdése alapján, ezért mindegy, hogy a kezdeti és a későbbi gyártásból eredő flakonok keveredtek-e. Ha pedig a felperes keveredésre hivatkozik, azt jelenti, hogy maga is elismeri azt, nem megfelelő tömítettségű műanyagtermékeket (is) gyártott, mégpedig hivatkozása szerint olyan darabszámban (80 000 db), ami már nem tekinthető mintának, csak sorozatgyártásnak.

Az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak felperesnek azt a hivatkozását sem, hogy a szerződés szerinti feladata mindössze az volt, hogy az I. r. alperes által átadott „... mintának” megfelelő konstrukciójú, minőségű és paraméterű termékhez készítsen gyártószerszámot. A ... minta ugyanis a kinézet és a méret bemutatására, illusztrálására szolgált, ezért a felperes akkor teljesített volna szerződésszerűen, ha ennek alapján olyan szerszámot készít, és a szerszámmal olyan csomagolóanyagot gyárt, ami hiba nélkül, azaz folyási, esztétikai, funkcionális és egyéb problémák nélkül alkalmas az alperes által forgalmazni kívánt folyékony édesség tárolására.

A vállalkozót egyébként is felelősség terheli a Ptk. 392. § (2)-(3) bekezdéseiből eredően a megrendelő szakszerűtlen utasításaira vonatkozó figyelmeztetés elmaradásáért, ezért, ha a minta hibás volt, a felperestől, mint műanyag terméket gyártó szakszektől elvárható volt annak a hibának a felismerése, hogy a legyártani kért termék megfelelő tömítettséget nem ad.

Az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak a felperesnek azt a hivatkozását sem, hogy az alperes nem tanúsított megfelelő kárenyhítő magatartást, amikor a S. termék forgalmazásával felhagyott, ahelyett, hogy a szerinte sikerrel kecsegtető új termékhez szükséges műanyagflakont más gyártóval gyártatta volna, ha a felperesi teljesítést hibásnak ítélte.

Az volt az álláspontja, hogy a más gyártóval való szerződéskötés komplexebben vizsgálható, ahol nemcsak az újabb partnerek szabad kapacitását kell figyelembe venni, hanem az átállás gazdasági lehetőségét, a szerszámok költségeinek újabb megelőzését, a kiesett idő alatti piavesztést, az ezzel összefüggésben már befektetett marketing költségeket, stb. Ezért a műszaki szakértő által megállapított 2-3 héttel szemben legkevesebb 90 nap volt az időszükséglete annak, hogy az I. r. alperes új gyártóval újrakezdjék a S. flakonjainak gyártását. Az elsőfokú bíróság az alperes terhére mulasztást nem állapított meg.

Az elsőfokú bíróság a felperes hibás teljesítése, mint szerződésszegés után a minőségi hibákkal okozati összefüggésben okozott kár, illetve elmaradt haszon összességét vizsgálta. A reklamációt tartalmazó levelek, és az ahhoz kapcsolódó kompenzáló számlák, valamint könyvelési kivonatok, mint okirati bizonyítékok, továbbá az igazságügyi szakértői vélemény alapján megállapította, hogy az I. r. alperesnek két külföldi partnerét kellett kártérítésben részesítenie a S. flakonjainak folyási problémái miatt: a D. részére 14 100 EUR-t, míg a S. részére 1572 EUR-t térített meg, amely alapján a viszontkeresetében feltüntetett 255 000 Ft-os árfolyamon számolva, 3 996 360 Ft-ban alaposnak találta a viszontkeresetet.

Az elmaradt haszon körében - többek között - döntését R.Gy. és K.F. szakvéleményére alapította.

R.Gy. igazságügyi szakértő a 2003-2004. években reálisan eladható S. mennyiségét egy új termék piacra történő bevezetésének belső- és külső feltételeit is elemezve, vizsgálva - a korábbi szakértőktől jóval több szempontot figyelembe véve - határozta meg. Az elmaradt haszon alapját képező reálisan értékesíthető darabszám meghatározásakor figyelemmel volt a periratok és a felektől beszerzett könyvelési és egyéb okiratok száadataira, de ezen túlmenően az I. r. alperes teljes tervezési, termelési, értékesítési folyamatát is vizsgálat alá vonta, e folyamatba helyezve és ezáltal megerősítve az általa kikalkulált darabszámokat.

Az elsőfokú bíróság meggyőzőnek találta a tervezett és prognosztizált adatok kapcsán az azok közötti különbségre adott definíciókat, valamint a prognózis szempontjából figyelembe vett, a Dr. B.G. szakvéleményében részletezett korrekciós tényezőket, mint a mérsékeltebb számadatokra adott magyarázatot.

Elfogadta a bíróság R.Gy. magyarázatát arra nézve is, hogy a tervezett és prognosztizált adatok átlaga az, amely a realitáshoz a legközelebb áll, azt ugyanis a szakértő kellően indokolta és alátámasztotta azzal, hogy a komplex vizsgálat körében az alperes valamennyi termékét, a viszontkeresettel érintett két termék nélküli adatokat, és magát a két terméket érintően rendelkezésre álló adatállományt vette figyelembe, és ezekből vont le - arányosításokon alapuló - következtetést.

Kitért arra is, hogy egy új termék bevezetésénél számos kérdés befolyásolhatja a piac fogadóképességét, melynek, mint külső tényezőnek a figyelembevételével állapította meg száadatait (221.jkv.6. oldal).

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az elmaradt hasznat érintő okozati összefüggést alátámasztotta az I. r. alperes felszámolási eljárásában készült közbenső mérleghez írt felszámolói jelentés is, amely szerint bár a perbeli termékek igen perspektivikusnak tűntek, jelentős bevétellel és nyereséggel kecsegtettek, a műanyag csomagolóeszközök minőségi problémái következtében azonban az értékesítés folyamatosan ellehetetlenült. A jelentés kitért arra is, hogy megvizsgálta a társaság előző évi gazdálkodási adatait, amelyből megállapítható volt, hogy a korábban jól prosperáló társaság fizetési nehézségeit az említett eljárások okozták (211. beadvány).

Ugyanígy erősítette a tervezett értékesítés reális lehetőségét az ... Bank által a bankgarancia nyújtásához készített banki elemzés (217. beadvány).

Megjegyezte, hogy bár a szakvélemények alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a S. esetében mennyi volt az igazolható selejtmennyiség, azonban számszerűsíthető adatok hiányában is elegendő bizonyíték állt rendelkezésre annak megállapítására, hogy a műanyag termék hibájából adódó hibás késztermék olyan mértékű volt, ami a kártérítési igényt megalapozza.

Értékelte azt a körülményt is, hogy a minőségi hibák éppen a gyártási időszak kezdetén, a termék piaci bevezetésekor merültek fel, amely önmagában hátrányt okozhatott a termék felfuttatásában.

Az elsőfokú bíróság az elmaradt haszon összegének meghatározásakor a R.Gy. által kiszámított - a későbbiek szerint a E. 7 200 000 darabos nyilatkozata nélküli darabszámot - azaz 2003. évre 3 038 500 db-ot, 2004. évre pedig 4 071 000 db-ot, mindösszesen 7 109 500 db-ot tekintett reálisan értékesíthető S. terméknek (235. szakvélemény), melyből levonandó az I. r. alperes által ténylegesen teljesített darabszám, amely a R.-féle kiegészítő szakértői vélemény alapján 2003. évben 1 490 850 db, 2004. évben 106 020 db, összesen 1 596 870 db volt.

Így az elmaradt haszonnal érintett S. termék darabszámát 5 512 630 db-ban állapította meg. Az elmaradt haszon összegének kiszámításakor azonban nem R.Gy., hanem társszakértője, K.F. által meghatározott összeget, 31,047 Ft-ot fogadta el. Ez az érték a megítélése szerint nem átlagolható, hanem számlákkal, bizonylatokkal, a szakértő rendelkezésére álló tényadatokkal számítható összeg. Az így elmaradt haszon bizonyított összege 2003-2004 évekre 5 512 630 db x 31,047 Ft, mindösszesen 171 150 624 Ft volt, melyből 35 770 480 Ft az I. r. alperest, míg 135 380 144 Ft a II. r. alperest illeti meg.

Az E. 7 200 000 db-os nyilatkozatával összefüggésben megállapította, hogy az alperes nem adta logikus és elfogadható magyarázatát annak, miért pont az a 12 db E. „megrendelés” nem kapott a gazdasági társaságnál bevezetett zárt rendben növekvő sorszámot (LOT azonosítót), amelyre a S. terméke eladható mennyiségének bizonyítékeként hivatkozott. Nem támasztották alá e megrendelések valóságos tartalmát a per egyéb adatai sem, éppen ellenkezőleg, arra lehetett következtetni, hogy a 12 db PO sorszámon szereplő darabszámot az elmaradt haszon számítása során figyelmen kívül kell hagyni.

E körben értékelte K.Zs. tanúvallomását, amely szerint az I. r. alperes ún. „just in time” rendszerben dolgozott, ahol nem volt az alapanyagokból nagy mennyiségű raktározás, hanem a beérkezett megrendelések alapján mérték fel mi hiányzik az alapanyag készletből, és az adott megrendeléshez kérték utóbb a beszállítóktól az alapanyagot.

Ez pedig az ellenkezőjét bizonyítja annak az alperesi hivatkozásnak, miszerint a kérdéses 12 db megrendelés azért nem kapott LOT számot, mert az már eleve teljesíthetetlen volt.

Az elsőfokú bíróság ellentmondásosnak találta a csatolt LOT füzet tartalmát azért is, mert a 2003. április 17-ei keltezéssel ... LOT számon 5 db E. megrendelés lett rögzítve növekvő LOT számsorrendben, és csak a perben vitatott 600 000 db-os tételt rögzítették PO számon.

Az alperes által 232. sorszám alatt becsatolt eladási adatok szerint pedig ezek közül ténylegesen csak az ... LOT számú, 69 300 - 69 300 db került kiszállításra, a kiszállítási kimutatásban az 1434-1436 LOT számú megrendeléseknek nincs nyoma, ugyanakkor a LOT füzetben a növekvő sorrendiségű azonosítószámot kapta, és megjegyzésként is csak a „mód.05.20.”, „mód.09.22.”, „mód.05.20.” kitételek szerepelnek. Ez utóbbi dátumokhoz kapcsolódóan azonban nincs E. megrendelés rögzítve, eltérő LOT számot tehát ezek nem kaptak. Noha kiszállításra ezeknél a téteknél sem került sor, a „nem kiszállított” megjegyzést ugyanakkor az alperes ezeknél mégsem találta szükségesnek megjegyezni.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kérdéses volumenű megrendelést kétségesse teszi az is, hogy 2002 októberében, azaz még a gyártószerszámok elkészítési határideje előtt

már 6 x 600 000 db-os megrendelés érkezett. Az eredeti szerszámok havi 500 000 db-os kapacitásra lettek megrendelve, a kapacitásbővítésben a felek csak 2002 novemberében állapodtak meg, azonban akkor is csak havi 1 000 000 db-ot jelöltek meg kapacitásként.

Az E. cég neve alatt 2002. október hónapban kiállított PO számlák ennek több mint háromszorosát tartalmazzák. Ugyanígy a megállapodott kapacitásszámot jóval meghaladó darabszámot tartalmaznak a 2003. január - február havi dátummal szereplő PO számlák. Az alperes azonban nem utalt sem arra, hogy a kapacitáshiányt jelezte volna vevőjének, sem arra, hogy ilyen volumenű vétellel kecsesítő megrendelés okán azt meg kívánta valahogy oldani.

Az ... Bank Zrt. által megküldött iratok alapján az elsőfokú bíróság ugyanakkor megállapította, hogy a PO számmal rendelkező okiratok a 2003-ban igényelt bankgarancia nyújtására irányuló kérelemmel összefüggésben a bank számára készültek, illeszkedtek ugyanis a bankhoz becsatolt egyéb szándéknyilatkozatok sorába, amellyel az I. r. alperes a kérelmének kedvező elbírálása érdekében a 2003. évi üzleti tervét és az ennek alapjául szolgáló külföldi partnereitől várható megrendeléseit kívánta igazolni. Önmagában azonban az a tény, hogy a bankgarancia nyújtása során ezeket a hitelintézet befogadta és kedvezően bírálta el, nem bizonyítja a perben a megrendelés ténylegességét.

Mindezek alapján a S.-pal kapcsolatos viszontkereseti kérelem tekintetében ezt az igényt figyelmen kívül hagyta, és az elmaradt hasznát e nélkül határozta meg.

A M. termék hibás teljesítésére alapított viszontkereseti igény vonatkozásában megállapította, hogy a felperes hibásan gyártotta le e terméket (a 2003. július 9-ei levél tartalma szerint ugyanis az e termékre vonatkozó első megrendelésre legyártott flakonok folytak), mely hibát maga is elismerte, amikor a hiba kivizsgálása során a gyártásból, fűvásból eredő hibát észlelte, ugyanakkor nagyobb hibaszázalékot tulajdonított a kupak nem megfelelő felhelyezésének.

A 2003. augusztus 29-ei levelében azonban úgy nyilatkozott, hogy a termék zárásán módosítani kell (9/F/33.), a folyást eredményező hibákról pedig még a 2003. szeptember 3-ai észrevételben is említést tett. Bár minden reklamáció kapcsán közölte azt az álláspontját is, miszerint a folyást a kupak rossz felhelyezése okozza, azonban ezt cáfolta K.F. igazságügyi szakértő véleménye, aki megállapította, hogy a műanyag termék hibái nem keletkezhetnek a csomagolás során. A lehetséges hiba okot a palackfűváshoz, illetve az ahhoz használt előgyártmány fröccsöntéséhez kötötte, megjelölve, hogy a fröccsöntési hőmérséklet helytelen megválasztása, pontatlan szerszámzárás, az előgyártmánynak a palackfűvó szerszámba való pontatlan behelyezése, azaz a gyártás technológiai eltérése okozhatta.

Ezen kívül egyéb okirati bizonyítékok alátámasztották azt is, hogy olyan mértékű volt a hibás csomagolóanyag aránya, amely miatt a termék forgalmazásával is felhagyott az I. r. alperes. Így például az I.-től, K.-tól, P.-től származó reklamáló levelek, vagy a K.F. által hivatkozott 2003. augusztus 22. napján kelt belföldi partnertől származó reklamáció (182. sz. szakvélemény, 13. oldal).

A reálisan eladható mennyiség és az ennek elmaradásából eredő elmaradt hasznos számítási módját illetően az elsőfokú bíróság visszautalt a S. terméknel kifejtettekre, és e terméket érintően is R.Gy. kellően alátámasztott szakértői véleményéből indult ki. Így 2003. évre 1 475 000 db, 2004. évre 2 655 000 db, összesen 4 130 000 db reálisan

értékesíthető terméket talált bizonyítottanak, melyből levonta a ténylegesen értékesített 36 388 db-ot.

Ugyancsak a S.-nál kifejtettek szerint K.F. szakértő szakvéleményét fogadta el az egy darabra jutó elmaradt haszon összegének kiszámításakor, így az egy M. terméken elérhető haszonként 34,6977 Ft értékkel számolt.

A M. termék tekintetében az elmaradt haszon 4 093 712 db x 34,6977 Ft, összesen 142 042 390 Ft, ebből az I. r. alperest a már korábban hivatkozott felosztás alapján 29 686 860 Ft, míg a II. r. alperest 112 355 530 Ft illeti meg.

Az elsőfokú bíróság csupán részben találta alaposnak a felperesnek a viszontkeresettel szemben előterjesztett beszámítási kifogását.

A felperes azt az alperesi magatartást tekintette szerződésszegésnek, hogy az egyes termékek gyártására kötött szerződések által körülírt („tervezett”, „előre látható”, „megállapodott”) mennyiségeket az alperes csak részben rendelte meg. Ezért az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az I. r. alperes a meghatározott időszakon belül milyen darabszámú termék megrendelését vállalta. Az „előre látható”, a „tervezett” és a „ca” meghatározások álláspontja szerint nem tekinthetők ilyennek. A szavak nyelvtani értelmezéséből, de a felek üzleti kapcsolatából is azt a következtetést vonta le, hogy az írásban kötött szerződésekben ezek a számok, mint irányszámok, tájékoztató adatok szerepeltek, azt a célt szolgálták, hogy a felperes meghatározza egyrészt mekkora kapacitású szerszámgépet kell készítenie, másrészt szükségesek voltak annak megállapításához, hogy a felperesnek a termékgyártás folyamatában hogyan kell termelését, gyártását tervezni, kalkulálni. Azt, hogy a tájékoztató adatok szerinti mennyiségből az I. r. alperes jóval kevesebbet rendelt, határozott és szerződésszegésként számon kérhető kötelezettségvállalás hiányában a felperes üzleti kockázatába tartozó kérdésnek tartotta.

Ugyanezt állapította meg a gépekkel összefüggő felperesi kapacitás vonatkozásában is. A szerződéses szövegek vizsgálata alapján kivételt csak az F. termék képezett, a szerződés 3.) pontja ugyanis kifejezetten tartalmazta azt a megállapodást, hogy az I. r. alperes, mint vevő 13 hónapon belül megrendeli a jelen szerződésben megállapított 10 000 000 db garnitúrát.

Az elmaradt haszonnal kapcsolatos döntését a kellően megindokolt szakmai érvekkel alátámasztott, részletesen levezetett számszerűsítést tartalmazó szakvéleményekre (262. szakvélemény 6.7., 7.4., 7.6. pontja, 270. szakvélemény, jegyzőkönyv 4-5. oldal, a szakvélemény 41. mellékletére) alapította és így alaposnak talált a F. termék tekintetében 77 571 737 Ft-ot, melyből az I. r. alperessel szemben a felperes 16 212 493 Ft-ot, míg a II. r. alperessel szemben 61 359 244 Ft-ot számolhat el.

Nem találta alaposnak ugyanakkor - még a F. termék esetében sem - az elmaradt gépköltség érvényesítését. A felperes e költséget illetően nem bizonyította, hogy kára keletkezett. Önmagában az az elméleti megközelítés ugyanis, hogy az elmaradt megrendelések miatt álló gépeknek is van költsége, a kár tényleges felmerülésének alátámasztására nem elegendő bizonyíték. A szakvélemény szerint pedig nincs olyan alapidokumentáció, amely bizonyítaná az I. r. alperes számára fenntartott gépkapacitást, mivel nincs dokumentum a gépállásról, állásidő fizetésről, elbocsátásokról, stb. (262. szakvélemény 28. oldal), ezért a bizonyítás sikertelensége a felperest terhelte.

Az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak a felperesnek a raktárbővítési beruházással összefüggésben előterjesztett beszámítási igényét az okozati összefüggés hiánya miatt, a beruházást ugyanis 2000. évben készítették elő, az ezt követően kötött szerződések kapcsán a szükséges paletta igény ezért még nem volt ismert, így arra a beruházás tervezése során sem lehettek figyelemmel.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a szakértő egyebekben azt állapította meg, hogy a raktárkapacitás bővítését az anyavállalattól áthelyezett nagyarányú exportbővülés indokolta.

Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy nem volt elfogadható az alperesnek a beszámítási kifogás aortalansága körében kifejtett azon álláspontja, miszerint a felek azt a jogkövetkezményt fűzték az elmaradt rendeléshez, hogy a szerszám költség-hányadot kell megtéríteni. A szerszám költség-hányad ugyanis magának a szerszám elkészítésének az ellenértéke, melytől független a tervezett műanyag flakonok, egyéb termékek darabonkénti megrendeléséhez fűződően remélt haszon, melyek a beszámítási kifogás tárgyai voltak.

Mindezek alapján a viszontkereset tekintetében a S. termék esetében 175 146 984 Ft (171 150 624 Ft + 3 969 360 Ft), a M. terméket illetően 142 042 390 Ft illeti meg az alpereseket 20,9 - 79,1 %-os arányban, melyből ugyanilyen arányban az elsőfokú bíróság levonásba helyezte a beszámítási kifogásból alaposnak ítélt 77 571 737 Ft-ot.

A viszontkereset tekintetében a bíróság a késedelmi kamatfizetési kötelezettségről a Ptk. 301/A. § (1)-(3) bekezdései, és a Ptk. 360. §-a alapján határozott, kezdő időpontként az alperesek által megjelölt időpontot jelölve meg.

Az elsőfokú bíróság kifejtette milyen okból nem vette figyelembe Dr. P.Z. és Sz.Z. magánszakvéleményét, továbbá mely okból rekesztette ki a bizonyítékok közül V.T.-né, M.I., M.S. és K.G. tanúk vallomását.

Nem tett eleget továbbá A.A. tanúkenti meghallgatására irányuló alperesi bizonyítási indítványnak, mivel arra nézve, amelyre az alperesek a tanút bejelentették, műszaki szakértői vélemény állt rendelkezésre.

A perköltség tekintetében a kereseti kérelemhez kapcsolódóan a Pp. 78. §-ának (1), míg a viszontkereset vonatkozásában a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett, utóbbi esetében a pernyertesség-pervesztesség arányát 32-68 %-ban határozva meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindhárom fél fellebbezett.

A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és az alperesi viszontkereset elutasítását, másodlagosan részítéletben a kereseti követelésre vonatkozó részben az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását, egyebekben az alperesi viszontkeresetre és a felperesi beszámítási kifogásra vonatkozó részében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a viszontkereseti követelés tekintetében a tényállást teljes körűen nem tárta fel, a bizonyítékokat nem teljes körűen és nem okszerűen értékelte, ezért jogi következtetései megalapozatlanok.

A S. termék hibás teljesítésével összefüggésben sérelmezte az elsőfokú bíróság iratellenes és megalapozatlan megállapításait.

Megalapozatlannak tartotta azt a megállapítást, hogy az etalon elfogadása előtti időszakban szükséges szerszámmódosítások eleve hibás teljesítést jelentenek a részéről, az etalon elfogadása előtt ugyanis -álláspontja szerint - fogalmilag kizárt a minőséghibás teljesítés. Az pedig, hogy 2002. november 15-ét követően a sorozatgyártás mellett további kísérleteket végzett a terméken annak könnyebb szerelhetősége érdekében, nem jelenti a tömörítettségi probléma, egy teljesen más műszaki hiba elismerését.

Vitatta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a folyamatosan fennálló hibát bizonyítja a reklamációk folyamatossága egészen 2004. május 27. napjáig, melyet cáfol B.M. 129. és 182. sorszámú szakvéleményének számos megállapítása.

Nem értelmezhető a hiba elismerésének a 2003. május 7-ei levél tartalma sem, amely csak felsorolja a lehetséges hiba okokat, és amelyben vállalta a hiba megvizsgálását. Annak eredménye viszont (9/F/30.) azt rögzítette, hogy ott volt folyás tapasztalható, ahol az alperes régi közdarabot alkalmazott, tehát az etalonizálás előtti alkatrészt használt fel.

Iratellenesnek tartotta azt a megállapítást is, miszerint a 2003. májusi reklamáció ténye cáfolja, hogy 2002. november 15-éig a szerszámok kifejlesztése befejeződött, mivel a későbbi reklamáció ténye nem zárja ki a szerszámfejlesztés korábbi időpontját, a reklamációból ugyanis nem derült ki az, hogy a hiba mikori gyártású termékre vonatkozott.

Vitatta továbbá az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását is, hogy K.F. igazságügyi szakértő szakvéleményei is a hibás teljesítést támasztották alá. Álláspontja szerint a 22. sorszámú szakvélemény nem alkalmas a 35. sorszámú kiegészített szakvélemény nélkül, a kiegészített szakvéleményben pedig a szakértő egyértelműen rögzítette (35. sorszám, 7. oldal), hogy a termék a III. kialakítású szerszámok kifejlesztése után már nem folyt, az etalon pedig (237. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal) a III. kialakítású szerszámmal készült.

Állította, hogy a szakértő egyébként sem zárta ki az alperesnél felmerülhető hiba okokat, így az összeszerelő célgép beállításának hiányossága, a flakonok szétszedése és újrafelhasználása az alperesnél is lehetséges hiba ok. Mindezekért tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését, hogy a felelősség alóli mentesülése vagy az esetleges kármegosztás körében nem tudta sikerrel bizonyítani, hogy a termék folyását okozhatta más hiba ok is, mint a gyártás hibája.

Életszerűtlennek, dogmatikailag hibásnak és következetlennek tartotta azt, miszerint nem védekezhet azzal, hogy az etalon elfogadása előtti termékből az I. r. alperes saját veszélyére, nagy számban rendelte a terméket és vitte a piacra. Az alperes, mint nagykereskedő tisztában volt ennek kockázatával, és még inkább fennáll a felelőssége amiatt, hogy nem küszöbölte ki azt sem, hogy az etalonizálást megelőzően és követően készült termékek ne keveredjenek.

Álláspontja szerint az etalonizálás előtt még fogalmilag sem lehet „szerződésben meghatározott tulajdonságról beszélni”. Az etalon elfogadása előtti nagytételű árurendelés pedig arra engedett következtetni, hogy a termék minősége megfelelő volt.

Vitatta az elsőfokú ítéletnek az alperes kárenyhítő magatartásával összefüggésben tett megállapítását is. K.F. szakértő szakvéleménye szerint ugyanis 2-3 héten belül fel lehetett volna készülni egy másik gyártónak az átállásra (szerszám előállítás + sorozatgyártás), amely időtartam 2-3 napra is lerövidíthető lett volna, ha az új műhely megkapja az általa

készített szerszámokat. A szerszám költség kifizetésével pedig az alperes egyébként is megszerezte a szerszám tulajdonjogát, így ennek nem volt akadálya.

Az pedig, hogy az alperes nem keresett új gyártót azt bizonyítja, hogy a termék iránti piaci kereslet csökkenése miatt az új gyártó által termelt termék sem lett volna eladható. Ahogyan B.M. a 129. sorszámú szakvéleménye is tartalmazta, az állítólagos reklamációk csak ürügyként szolgáltak a más okból történt piacvesztés következményeinek áthárítására.

A két külföldi vevő részére kifizetett kártérítési összeg vonatkozásában álláspontja szerint nem bizonyított, hogy a kifizetésre milyen minőségi hiba miatt került sor, azaz nem bizonyított az okozati összefüggés az állítólagos szerződésszegése és a kifizetett kártérítés között.

Az elmaradt haszon vonatkozásában az elsőfokú bíróság megállapításait hibásnak, ellentmondásosnak, ésösszecszerűségében megalapozatlannak tartotta. Továbbra is vitatta K.F. és R.Gy. szakvéleményeinek (182-183.) helytállóságát, melyet az elsőfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadott.

Az okozati összefüggés vonatkozásában nem tartotta elfogadható bizonyítéknak a felszámolói jelentést, amely a két eljárás (a jelen per és a felszámolási eljárás) egyidejű egymásra mutogatását eredményezte.

A szakvéleménnyel kapcsolatos elvi, módszertani kifogásai miatt vitatta a reálisan értékesíthető darabszámra vonatkozó ítéleti megállapítást, utalva a 2003. évi kiszállításnak a várakozásokhoz képest való elmaradására, a 129. sorszámú szakvélemény megállapítására.

Sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, miért nem tartotta átlagolhatóknak a B.G. és a K.F. szakértők által megállapított egységnyi hasznót, miért bírálta felül a R.-féle 235. sorszámú szakvéleményt.

Az alapvető hiányosságokra tekintettel a jogalap fennállása esetén azösszecszerűség vonatkozásában az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte azzal, hogy az elsőfokú bíróság új szakértő bevonásával egészítse ki a bizonyítási eljárást.

A M. termék hibás teljesítésére vonatkozóan is iratellenesnek tartotta az elsőfokú bíróság hibás teljesítést megállapító döntését. Álláspontja szerint egyrészt az alperes 2003. július 9-ei levele önmagában csak hibabejelentésként értelmezhető, ami alkalmatlan a hibás teljesítés tényének bizonyítására, másrészt nem értelmezhető a felperes kivizsgálásról szóló 2003. július 10-ei levele sem a gyártási hiba elismerésének, mivel a flakon csak erős nyomásra szivárgott, ami a szivárgás ellenőrzésére nem elvárt ellenőrzési gyakorlat, rázógépes vizsgálatnál pedig a hiba nem jelentkezett.

Sérelmezte e termék esetében is, hogy az elsőfokú bíróság K.F. 22. sorszámú szakvéleményét a 35. sorszámú kiegészítése nélkül értékelte, ezért alaptalan az a megállapítása, miszerint a hibás teljesítése a szakvéleménnyel is alátámasztott.

Az okozott kár vonatkozásában visszautalt a S. termékre vonatkozó fellebbezési érveire, kiemelve, hogy a M. termékénél még nyilvánvalóbb a szakvélemény forgalomszámításának szakszerűtlensége és megalapozatlansága.

Állította, hogy a megállapított termékmennyiség leggyártására nem lett volna kapacitása sem, az ajánlata is csupán heti 100 000 db termékre szólt, ami 1 200 000 Ft darabszámot

eredményez. Ezért a kártérítési felelőssége jogalapjának fennállása esetén az összecszerűsége vonatkozóan etekintetben is az eljárás megismétlését kérte.

A beszámítási igényével összefüggésben sérelmezte a „tervezett” és az „előre látható” mennyiségi kikötések egyoldalú értelmezését, továbbá a felperesi gépek kapacitásának kirekesztését, ami azt eredményezte, hogy az elsőfokú bíróság alaptalanul vont le következtetést arra nézve, hogy az alperesnek nincs vételi kötelezettsége. Ez a szerződési értelmezés a felek akaratát nem tükrözi, nyilvánvaló, hogy a szerződés megkötésekor őt nem ajándékozási szándék vezette az alperes javára.

Mindezek alapján a 262. sorszámú igazságügyi szakvélemény által kidolgozott elmaradt haszontételekből az ún. II. kategória szerinti szerződések szerinti beszámítási igényt is el kellett volna fogadnia az elsőfokú bíróságnak, illetve értékesítési volumenként figyelembe kellett volna venni a csak kapacitásadatokat tartalmazó szerződések esetében a kapacitások meghatározott hányadát.

Egyebekben kifogásolta V.T.-né, M.I. és K.G. tanúk elfogultságának megállapítását, és ez okból tanúvallomásuk mellőzését.

Az I-II. r. alperesek a fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a felperes keresetének az elutasítását, és a viszontkeresetük szerinti marasztalási összeg felemelését kérték az I. r. alperes javára 90 734 332 Ft tőkeösszegre, a II. r. alperes javára 343 401 276 Ft tőkeösszegre, a kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontjának és mértékének változatlan hagyása mellett.

Kérték továbbá az elsőfokú ítélet perköltségre és a le nem rótt illetékre vonatkozó rendelkezésének a megváltoztatását, a perköltség fizetési kötelezettségük mellőzését, és a felperes kötelezését perköltség fizetésére, a le nem rótt illetékfizetésére kötelezés pernyertesség arányában történő megváltoztatása mellett.

A felperes kereseti kérelme vonatkozásában arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság a F. termékre vonatkozó tényállást részben helyesen állapította meg, de tévedett, amikor a beszámítási kifogásaikat nem találta alaposnak.

Álláspontjuk szerint az A. cég részére kifizetett kártérítésre alapított beszámítási igényük bizonyítottnak volt tekinthető. A 2002. december 16. napján kelt levél és F.J. egyértelmű, határozott, és meg nem cáfolt tanúvallomása kétséget kizáróan igazolja, hogy az A. cég által még 2002 novemberében leadott megrendelés alapján szóban megrendelték a felperestől a 28 000 db-os mennyiséget, melyet bizonyít az A. cég 2002. december 20-ai keltezésű levele is, amelyről az elsőfokú bíróság is megállapította, hogy kétségtelen, hogy az időpont megfelel a beszámítási kifogáshoz kötődő késedelemnek.

Téves ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak a F. termékekre vonatkozó szerződés 4.) pontjára való hivatkozása, mivel egyrészt az I. r. alperes már november 25-e előtt jelezte az A. megrendelését a felperesnek, másrészt pedig akkor sem tekinthető életszerűnek és jogszerűnek a felperes eljárása, ha ezen időpontig nem jelezte volna azt, mert előzetes megrendelés, illetve annak előzetes pontosítása nélkül semmi értelme nem lett volna a szerszámkészítést december 15. napjában meghatározni.

A szerszám elkészülte esetén a felperes egyetlen nap alatt legyárthatta volna a 28 000 db-os termékmennyiséget (havi 1 000 000 db kapacitást vállalt), ezért ha december 16.

napján - amikor kétséget kizáróan bizonyítottan megkapta a hivatkozott levelet - azonnal gyártani kezd, úgy a ... cég megrendelésének megfelelően le tudták volna szállítani a megrendelt mennyiséget. Ha tehát a felperes nem esik késedelembe, nem hiúsítja meg a teljesítést. Szerződészegése alapján pedig a Ptk. 310. §-a szerint köteles a szerződészegéssel okozott kár megtérítésére.

Tévedett az elsőfokú bíróság abban is, hogy a szakvélemények nem támasztják alá az A. cég részére kiegyenlített 12 000 EUR összefüggését a késedelemmel. Ezzel szemben R.Gy. könyvszakértő a 201. sorszám alatt benyújtott nyilatkozatában Dr. B.G. válaszát tekintette helytállónak, aki a 84. sorszámú alapszakvélemény 21-22. oldalán kidolgozta, hogy a 12 000 EUR a 2002. december 20. napján kelt jóváírást kérő levél alapján került elszámolásra, annak pedig, hogy a kifizetés 2004. évben történt meg, nincs jelentősége.

Alperesnek a beszámítási kifogásukban szereplő nem teljesített megrendelések vonatkozásában arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperes jogosan tagadta meg a 260 000 db, illetve a 200 000 db termék teljesítését.

Állították, hogy a perbeli esetben több okból sem alkalmazható a Ptk. 281. § (2) bekezdése. Egyidejű teljesítésről ugyanis szó sem volt, a szerződés 7.) pontja szerint az I. r. alperes a számla kézhezvételétől számított 45 napon belül volt köteles azt kiegyenlíteni. Ugyanakkor nem állnak fenn a Ptk. 281. § (2) bekezdés a.) - c.) pontjaiban megjelölt feltételek sem.

Álláspontjuk szerint a szerszámköltséggel kapcsolatos állítólagos tartozásuk vitás követelés volt, a szerződés 2.) pontja szerint ugyanis a F. termék ára 1,50 Ft/db szerszámhányadot tartalmazott, ezzel szemben a felperes 2004. június 25-ei levelében 11 Ft/db szerszámhányad megfizetését követelte.

Erre figyelemmel a felperesnek a megrendelést teljesíteni kellett volna, a 260 000 db legyártásával pedig a szerszámköltség egy része is megtérült volna.

A Sz. termék szerszámköltsége vonatkozásában sérelmezték az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, miszerint a megrendelt szerszám elkészültét nem vitatták. Ezzel szemben állították, hogy a végleges szerszámra nem volt a felek között megállapodás, az ún. „pilótaszerszám” nem került elfogadásra. A 2004. augusztus 4-ei levelük pedig - tartalma szerint - elállásként értelmezhető. Az elállás törvényi feltételei ugyanis fennálltak, mivel a felperes által elkészített mintadarabok nem voltak megfelelőek, azok mérethiba miatt használhatatlanok voltak.

Álláspontjuk szerint K.F. igazságügyi szakértő 35. sorszám alatti szakvéleményében megállapította a S. és a ...-féle minta magassága közötti különbséget, melyet a 2007. szeptember 26-ai meghallgatása során is megerősített (58. sorszámú jegyzőkönyv, 1. oldal első bekezdése), mindezekből pedig egyértelmű a termék hibája. Egyébként pedig a felperes ügyvezetője is elismerte, hogy a felperes tisztában volt azzal, milyen fajta, milyen célú és funkciójú terméket kell gyártania, aminek az elkészült mintadarabok nem feleltek meg, emiatt volt kénytelen az I. r. alperes elállni.

Hivatkoztak arra is, hogy a felperes a Ptk. 392. § (2) és (3) bekezdése szerinti figyelmeztetési kötelezettségének sem tett eleget a vállalkozási szerződés teljesíthetőségével kapcsolatban, ezért neki kell viselnie a felelősségi szabály alapján azt a kárt, hogy a szerződés megghiúsulása miatt nem illeti meg a vállalkozói díj.

A viszontkereseti marasztalás körében az alperesek vitatták az elsőfokú bíróság álláspontját az elmaradt haszonként őket megillető kár összegszerűségének meghatározását illetően. Elfogadhatatlannak, megalapozatlannak, a bizonyítási anyaggal és az életszerűség elvével ellentétesnek tartották az E. cég megrendeléseinek figyelmen kívül hagyását az elmaradt haszon számításánál.

Azzal érveltek, hogy okszerű magyarázatát adták annak, hogy az E. cég 7 200 000 db-ra vonatkozó vásárlási szándékát tartalmazó dokumentum miért nem kapott LOT számos azonosítót (a megrendeléskor azok teljesíthetősége még bizonytalan volt).

K.Zs. tanú is igazolta, hogy az ütemezéshez és a kalkuláláshoz felvették a rendszerbe a megrendelést, de az nem kapott LOT számot, mert még nem kerülhetett az üzembe, azaz gyártásba. A tanú vallomásából pedig következtethető az E. cég megrendelésének nagyságrendje, ami a tanú szerint „iszonyatos mennyiségű” volt.

Nem tartották ellentmondásosnak a LOT füzet tartalmát a LOT számmal, illetve PO számmal ellátott E. megrendelések tekintetében sem. Álláspontjuk szerint a felperes azért próbálta vitássá tenni az egyenként 600 000 db-os, de összesen 7 200 000 db-ot lefedő vevői igényt, mert igen jelentős darabszámot kívánt kivonni az elmaradt haszon körében.

A LOT számos füzetten kívül pedig az alapbizonylatok is alátámasztják az E. cég vásárlási szándékát. Annak a ténynek pedig, hogy a kisebb darabszámú és LOT számmal ellátott megrendelések kiszállításra kerültek, az volt a magyarázata, hogy ezek a mennyiségek minden további nélkül azonnal teljesíthetőek voltak.

A kiszállítási táblázat ugyanis valójában a kiszállítandó megrendelések listáját tartalmazta, a kiszállítást követően a megrendelést törölték, a számlát kiállították.

Az ... LOT számú rendelések kiszállításra kerültek, ezért nem volt szükség a „nem kiszállított” megjegyzés hozzáfűzésére.

Állították, hogy a megrendelések volumene önmagában nem teheti kétségessé azok valódiságát, a megrendelő célországai szerint ugyanis a 7 200 000 db-os megrendelés reális volt. 2002 októberében, illetve korábban a ...-féle mintadarabok már elkészültek, azt a felperesi gyártószerszám elkészítésének határideje nem befolyásolta, az E. cég képviselője pedig személyesen is Magyarországon járt a termékkel összefüggő tárgyalások végett.

Sérelmezték az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a PO számmal rendelkező okiratok a „bank számára készültek”, holott a bank által használt ellenőrzési módszer magas szintű volta éppen az adatok hitelességét támasztja alá. Álláspontjuk szerint három szakértő (Dr. B.G., R.Gy., K.F.) is elfogadta az E. vásárlási igényét, mértéktartó módon jártak el az elmaradt haszon megállapításával, ami egyébként nem fedi le a tényleges bekövetkező hatásokat, és azok negatív gazdasági következményeit.

A felperes F. termékre vonatkozó beszámítási kifogása tekintetében arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor igazoltnak látta az I. r. alperes konkrét kötelezettségvállalását az általa írt körben.

Ezzel szemben a szerződés 2.) pontjában tett az a kitétel, hogy „a gyártó a következő havi kapacitás gyártására készül fel: 1 000 000 db” - csak a felperes részéről tett nyilatkozatnak tekintendő arra vonatkozóan, hogy a felperes milyen kapacitású gépet kell, hogy elkészítsen, milyen volumenű termelésre kell képesnek lennie. Ez a kitétel azonban nem értelmezhető az I. r. alperes által vállalt kötelezettségként, nevezetesen, hogy megrendeli 13 hónapon belül a 10 000 000 db terméket.

Nem helyes az elsőfokú ítélet a felperes beszámítási kifogásából elfogadott részének összezszerűségében sem, mivel Dr. L.J. szakértő (szakvéleménye 41. sz. melléklete) lekötött darabszámként 18 461 538 db-ot jelölt meg, amit 2 évi mennyiségként vett számításra, és aminek alapulvételével vélelmezte az elmaradt hasznót 77 571 737 Ft-ban, holott maximum 13 havi mennyiségről lehet szó.

Számításuk szerint a viszontkereset összege helyesen az alábbiak szerint alakul:

- tényleges kár (szerződéses partnereknek kifizetett kártérítési összeg):  
3 996 360 Ft,
- S.  
(R.Gy. szakvéleménye szerinti darabszám figyelembevételével E. megrendeléseket is figyelembe véve):  
 $9\,279\,380 \text{ db} \times 31,047 = 096\,910 \text{ Ft},$
- M. elmarad haszon:  
 $4\,093\,712 \text{ db} \times 34,6977/10000 = \underline{142\,042\,390 \text{ Ft}},$
- Összes kár: 135 560 Ft,

melyből annak 20,9 %-a illeti meg az I. r. alperest 90 734 332 Ft összegben, míg 79,1 % a II. r. alperest 343 401 276 Ft összegben.

Tekintettel arra, hogy a felperes beszámítási kifogása semmilyen mértékben nem megalapozott, így ezen összegre kérték a kárösszeg felemelését, ezáltal a fellebbezési értéket az I. r. alperes vonatkozásában 45 125 828 Ft-ban, a II. r. alperes vonatkozásában 170 787 271 Ft-ban megjelölve.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben alaptalannak tartották azt a felperesi fellebbezési hivatkozást, miszerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel teljes körűen, és ez okból megalapozatlan a jogi következtetése. Továbbra is fenntartották azonban, hogy - fellebbezésük szerint - a viszontkereseti tényállás megállapításai kiegészítésre szorulnak, és ennek eredményeként a viszontkereseti marasztalás összegét fel kell emelni.

Hangsúlyozták, hogy a felperes fellebbezési érvrendszerében a bizonyítékok töredékét ragadta ki, amelyek látszólag alátámasztják a hivatkozását, illetve olyan tényeket és szakértői megállapításokat idézett, amelyek teljesen érdektelenek a per érdemi elbírálása szempontjából.

Ellenkérelmükben tételesen cáfolták a felperes hivatkozásait a S. termék hibás teljesítése körében. Mindenekelőtt azt emelték ki, hogy a felperes a hibás teljesítés alapját képező oksági folyamat kiindulópontját úgy próbálja feltüntetni, mintha a hibátlan termék előállítására törekedett, holott a többször kiegészített szakvélemény is alátámasztja a hibás teljesítését.

Kiemelték továbbá, hogy a felperes telephelyén végzett 2004. június 29-ei helyszíni szemle során legyártott, és a szakértő által megvizsgált termékek is hibásak voltak, ezért érdektelen, hogy 2006-ban a szakértő olyan terméket talált, ami már elfogadhatónak volt tekinthető.

Hivatkoztak arra is, hogy a Sz. Egyetem vizsgálati eredménye is cáfolja a felperes előadását, miszerint a hibás termék a 2002. november eleji gyártásból származott, mivel a vizsgált termékek 2003. évi gyártásúak voltak. Egyebekben tételesen vitatták a felperes

fellebbezési érveit a 80 000 db minta jellegét illetően, és az etalonizálásra vonatkozóan. Hangsúlyozták azonban, hogy nem ez a hiba alapozza meg a felperes felelősségét, mivel a hiba az ezt követő 2 éves időszakban is fennállt, 16 esetben volt reklamációs kifogás.

Álláspontjuk szerint a hibával maga a felperes is tisztában volt, ezért végzett „kísérletet” a folyamatos napi gyártás mellett új közdarab gyártására.

Utaltak arra is, hogy a felperes által hivatkozott B.M. féle szakvélemény megalapozatlannak minősült, mivel utóbb K.F. és R.Gy. is Dr. B.G. megállapításait találták helytállónak. A műszaki szakértő pedig megállapította a konkrét hiba okát, amit egyértelműen gyártási hibának minősített.

Az etalon elfogadása előtti vásárlás hivatkozásuk szerint a felek egyező akaratából történt, így ezen ráutaló magatartásukkal a szerződést módosították, a termék gyártásával pedig a felperes, mint vállalkozó felelősséggel tartozott a teljesítésért. Az pedig, hogy a termék rendeltetésszerű használatra alkalmas legyen, alapvető törvényes követelmény.

Az alperesi elvárható kárenyhítő magatartása vonatkozásában hangsúlyozták, hogy pénzügyileg terhes lett volna a gyártási körülmények új partnernél történő megteremtése, túl azon, hogy található egyáltalán olyan partner, akinek ilyen termékre, ilyen kapacitása lett volna. Igazolták, hogy a felperes a 2011. december 6-ai felszólító levélre sem adta ki a hivatkozott termék szerszámát.

A felperes hibás teljesítése miatt pedig olyan mértékű piacvesztés következett be a hibás terméknél, ami miatt semmi értelme nem lett volna más gyártót keresni azután, hogy a külföldi partnerek sorra mondták vissza a megrendeléseket.

A hibás teljesítéssel okozott kár vonatkozásában szükségtelennek tartották az eljárás megismétlését, mivel a fellebbezésben írt módosítással jogszerű és megalapozott ítélet hozható.

A M. termék vonatkozásában helyesnek tartották az elsőfokú bíróságnak a hiba felperes által történt elismerésére vonatkozó megállapításait, melyek a bizonyítékok együttes, a maguk összességében történő értékelése alapján történt.

Az okozott kárral kapcsolatban pedig visszautaltak a S. terméknél tett nyilatkozatokra. Álláspontjuk szerint a felperes alaptalanul vonta kétségbe a termék eladhatóságát, melyre a szakértői vélemény szerint is igen nagy kereslet volt. A felperes kapacitási hiányát pedig cáfolják az általa visszaigazolt korábbi szállítások adatai.

A felperes beszámítási kifogásával kapcsolatban fenntartották a fellebbezési kérelemben foglaltakat. Az I. r. alperes mindig egyedi, eseti megrendelésekkel hívta le a gyártó által vállalt kapacitás szerint szükséges darabszámot, szerződéses kötelezettség a lehívásra nem terhelte. Ugyanakkor a szerszámköltséget kifizette, a szerszámokat ezzel megvásárolta, illetve volt olyan megállapodás, amely annak szankciójaként szolgált, ha az I. r. alperes egy bizonyos termékmennyiséget nem rendel meg a szerszám legyártását követően. Egyebekben megalapozatlannak tartották a felperes eljárási kifogásait.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének az alperesek fellebbezésével érintett - érdemben helyes - részében annak helybenhagyását, és az alperesek másodfokú eljárási költségben történő marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a kereseti kérelemmel kapcsolatban a F. termékek vonatkozásában az alperesek nem adtak elő olyan új érvet, amely cáfolná az elsőfokú bíróság helytálló megállapításait. Ennek megfelelően változatlanul azt kell megállapítani, hogy az alperes nem járt el szerződésszerűen, mivel a szerződés értelmében a következő havi rendelési keretszámokat előző hónap 25-ig, azaz jelen esetben 2002. november 25-éig kellett volna leadnia. Ehhez képest közömbös, hogy műszakilag képes lett-e volna a 2002. december 16. napján kézhez vett megrendelést egy-két napon belül teljesíteni. Sérlemmezte, az sem zavarja az alpereseket, miszerint a 2002. december 16-ai megrendelést nem fogadta el.

Vitatta alpereseknek azt a hivatkozását, hogy a szakértők olyan megállapítást tettek, amelyek szerint volt okozati összefüggés az állítólagos késedelme és az A. cégnek fizetendő 12 000 EUR kifizetése között.

Hibásnak tartotta az alperesek érvelését a Ptk. 281. §-ának értelmezésével összefüggésben, mivel ez a rendelkezés nemcsak az adott szolgáltatáshoz tartozó ellenszolgáltatás visszatartatóságát szabályozza.

Cáfolta alpereseknek azt az állítását, hogy az általa igényelt szerszámköltség nem volt szerződésszerű, illetve vitatott volt, mivel az alperesek a pert megelőzően sosem vitatták ezt a felperesi követelést, csak fizetési haladékot kértek rá.

A Sz. termék vonatkozásában álláspontja szerint bizonyítást nyert, hogy a felperes pontosan azzal az 1 cm-es magasságkülönbséggel készítette el a termékek gyártásához szükséges szerszámot, ahogyan ezt az alperes megkívánta. A megfelelő felperesi teljesítés miatt ezért alaptalanul hivatkoznak az alperesek a szerződéskötéskor hatályos Ptk. 306. § (3) bekezdése szerinti elállási jogukra, amely ilyen okból sosem nyílt meg.

Állította, hogy nem volt tudomása arról, az I. r. alperes milyen cukorkát kíván a nyitható műanyagformába behelyezni, így iratellenesen próbál arra hivatkozni, hogy a felperest tájékoztatási kötelezettség terhelte volna az alperessel szemben arról, hogy a termék nem lesz megfelelő az alperesi célra.

A viszontkeresettel összefüggésben az elmaradt haszon vonatkozásában álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során értékelte az alperesek fellebbezésében hivatkozottakat, és azokat helyesen nem fogadta el.

Az alapvető kifogás a 7 200 000 db-os megrendelés kapcsán az volt, hogy az állítólagos megrendelések számos formai és tartalmi ok miatt gyanúsak, azaz mintha, az alperesek szívességből kérték volna őket a kanadai partnertől. Ehhez képest másodlagos kérdés, hogy az ún. LOT számos füzetbe is feltűnően aggályos módon kerültek rögzítésre ezek a megrendelések.

Egyebekben tételesen számba vette az alperesek e körben előterjesztett hivatkozásait, melyek álláspontja szerint iratellenesek voltak, és nem cáfolják az elsőfokú bíróság által megállapítottakat.

A felperesi beszámítási kifogásával kapcsolatban azzal érvelt, hogy a F. szerződésnek az a kitétele, miszerint amennyiben a vevő nem rendeli meg a 10 000 000 db garnitúrát, úgy ... - csak akként értelmezhető, hogy a szerződés értelmében a vevőnek meg kellene rendelnie a 10 000 000 db garnitúrát. Az értelmezés szempontjából teljesen közömbös, hogy az idézett rendelkezés a szerszámköltségek elszámolásával kapcsolatban szerepel a szövegben. Ha pedig a szerződés értelmében az alperes köteles volt a 10 000 000 db

megrendelésére, akkor teljesen megalapozott az ennek elmaradása esetére kalkulált elmaradt haszonigény.

Az alperes által levezetett viszontkereseti kérelem összecszerűségét a 7 200 000 db-os S. megrendelés figyelembevétele hiányában megalapozatlannak tartotta.

A felperes a 2012. január 18. napján kelt észrevételében hangsúlyozta, hogy csak látszólagos az elsőfokú ítélet marasztalásának kiegyensúlyozottsága. Az elsőfokú bíróság nem vette ugyanis figyelembe, hogy az alperesek viszontkeresete az elmaradt haszon megtérítése iránti kártérítési igény vonatkozásában fikción alapul, amelynek megítélése során különös súllyal kell vizsgálni a kár tényleges bekövetkeztét, az állítólagos felperesi károkozó magatartással való okozati összefüggését, a kár előreláthatóságát, a kár mértékét, valamint azt, hogy a károsult a kárenyhítési kötelezettségének eleget tett-e.

A felperes észrevételében számba vette az ezeket a körülményeket megalapozó releváns tényeket. Utalt arra, hogy K.F. igazságügyi műszaki szakértő a szakvéleménye kiegészítésekor a saját álláspontját is cáfolta, és végeredményként nem állapította meg a felperes teljesítésében a műszaki hibát.

A kárra vonatkozóan állította, hogy az alpereseknek ténylegesen semmilyen elmaradt haszna nem volt, az állítólagos reklamációk a piacvesztést nem igazolják, mivel valójában nem volt olyan felvevő piac, amelyre az alperesek hivatkoztak.

Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az általa készített szerszámmal előállítható termék teljes életciklusára eső elmaradt hasznot megítélhetőnek látta az alperesek javára, holott a szerszámok hibáinak javítása, vagy cseréje még a termék életciklusa során megoldható lett volna. Az elkövetett jogsértés és a bekövetkezett hátrány közötti okozati összefüggés hiánya esetén az egyéb okok miatt bekövetkezett hátrányok álláspontja szerint nem vonhatóak a károkozó felelősségének körébe.

Utalt arra is, hogy a kárenyhítő magatartás körében elvárható lett volna az alperesektől nemcsak az átállás, de más kárenyhítő magatartás is, például lehetőségük lett volna a termékek áttervezésével, átalakításával, a töltés szigorúbb ellenőrzésével megelőzni az állítólagos piacvesztést.

A felperes az alperes fellebbezési ellenkérelmére tett 8. sorszám alatt iktatott észrevételében fenntartotta az általa korábban előadottakat.

Az volt az álláspontja, hogy az alperesek fellebbezési ellenkérelme gyakorlatilag egyetlen kérdésben sem cáfolta meg a fellebbezési érvelését, sőt több kérdésben alátámasztotta állításait.

Nem vitatta az alpereseknek azt az állítását, hogy a S. szerszámok kiadásának nem tett eleget, erre vonatkozóan csatolta az alperesek ügyvezetőjéhez írt levelét, melyben a szerszámok megfeleltetése tekintetében folyamatban lévő jelen per miatt a szerszámok kiadására a per jogerős befejezését követően vállalt kötelezettséget.

Észrevételében egyebekben tételesen számba vette az alperesek fellebbezési ellenkérelmének hivatkozásait a korábbi álláspontjával egyezően.

Az elmaradt haszonnal összefüggésben ismételten hangsúlyozta, hogy mind S., mint a M. termék esetében a szakvélemény kizárólag az alperesi „forrásokat” vizsgálta, a külpiazi keresletet nem.

Az alperesek a 9. sorszám alatt érkezett észrevételükben összegezték álláspontjukat a felperes beadványai vonatkozásában. Hangsúlyozták, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a felperes kártérítési felelősségét megalapozó törvényi tényállási elemek meglétét. Álláspontjuk szerint a hibás teljesítés ténye szakvéleménnyel alátámasztott.

Iratellenesnek tartották azt a felperesi érvelést, miszerint a perbeli termékek teljes életciklusára eső elmaradt hasznot kívánják érvényesíteni kárként, ezzel szemben valójában kizárólag két éves időtartamra kérték az elmaradt haszon megállapítását.

Hivatkoztak továbbá a kárenyhítés körében irányadó bírói gyakorlatra. Utalva arra is, hogy a kárenyhítési kötelezettség kizárólag a károsodás időpontjára vonatkozóan értelmezhető.

A felperes fellebbezése túlnyomó részében alapos, az alperes fellebbezése kisebb részében alapos.

A felperes a keresetében az I. r. alperes és a közötté létrejött vállalkozási szerződések alapján az általa az I. r. alperes részére elkészített F. és Sz. elnevezésű műanyagtermékek előállítására szolgáló szerszámgarnitúra, illetve pilótaszerszám ellenértékének a megfizetésére kérte kötelezni eredetileg az I.r. alperest.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét mindkét szerszámköltség vonatkozásában teljes egészében alaposnak találta, ezzel szemben az I. r. alperesnek a F. termékkel kapcsolatban jóváírásként kiegyenlített összegre és elmaradt haszonra - mint kárra alapított beszámítási kifogását, mint nem megalapozott igényt elutasította.

Az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelméhez, és a vele szemben beszámítani kívánt követeléshez tartozó tényállást kellő mélységben feltárta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat (okirati bizonyítékok, szakértői vélemény) a Pp. 206. § (1) bekezdésében megfogalmazott mérlegelési szabály szerint megfelelően értékelte, és jogi következtetése is helyes.

Az ítéletábra teljes egészében egyetért az elsőfokú bíróság ítéletének idevonatkozó indokolásával is.

Az alperesek fellebbezési hivatkozásai kapcsán szükséges az ítéletábra részéről kifejtteni az alábbiakat, törekedve a felesleges ismétlések elkerülésére.

Az alperesek a F. szerszámköltség-hányad megtérítését a felperes késelemben megnyilvánuló szerződésszegésére hivatkozással tagadták meg, ezért és a beszámítási kifogások kapcsán az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta, hogy a felperes a szerszám legyártásával késelemben esett-e, ha igen, azzal okozati összefüggésben érte-e kár az I. r. alperest, és milyen összegben.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes a F. szerszám legyártásával késelemben esett, és a késelemből nem tudta kimenteni magát. Ezt a megállapítást a perbeli adatok (a felek levelezése és K.F. igazságügyi műszaki szakértőnek a szerszám készültégi állapotával kapcsolatos nyilatkozata) egyértelműen alátámasztják.

Ugyanakkor helytálló az elsőfokú bíróságnak az a következtetése is, miszerint a felperes terhére nem róható a termékszállítás késelemben megvalósuló szerződésszegés, mint a Ptk. 310. §-a szerinti szerződésszegéssel okozott kár megtérítésének az előfeltétele.

Az alperesek a fellebbezésükben is alaptalanul állították, de a perben nem bizonyították, miszerint az I. r. alperes kellő időben közölte a felperessel, hogy a ... A. cégtől 2002. december 20-ai szállítási határidővel 28 000 db késztermékre kapott megrendelést.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint is erre a megrendelésre utalás először a felperesnek írt 2002. december 16-ai levélben van, amelyre a felperes még aznap válaszolt az alperesnek az F/18. szám alatt csatolt levelében. A felperes a levélben közölte, hogy csak a mai napon tudta meg, hogy az I. r. alperes december 20-áig 28 000 db készterméket akar szállítani a megrendelőjének, és hogy a megrendelést nem tudja határidőre visszaigazolni. A minták jóváhagyása és az alapanyag beszerzése után visszaigazolja a megrendelést.

Az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe a szerződésszegés kérdésében való álláspontja kialakításánál a F. szerződés teljesítésének a felperest érintő kikötéseit is, a termékgyártás ütemezését, és az alperesi megrendelések beérkezésének időpontját illetően (4.) pont).

Végül is helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy még abban az esetben is, ha az I. r. alperesnek a F. termék késedelmes szállítása miatt kellett is fizetnie az A. cégnek, azt a felperesre nem háríthatja tovább.

Az alperesek a fellebbezésükben a F. termékszállítás késedelmével összefüggő - a ... cégnek kifizetett 12 000 EUR-ra vonatkozó - beszámítási kifogásuk megalapozottságával kapcsolatban arra is hivatkoztak, hogy Dr. B.G. kirendelt igazságügyi könyvszakértő a szakvéleményében (84. számú, 97. számú) megállapította, hogy a 12 000 EUR a ... cég 2002. december 20-án kelt jóváírást kérő levele alapján lett elszámolva, és nincs jelentősége annak, hogy a tényleges jóváírásra 2004. június 22-én került sor. Az utóbb kirendelt R.Gy. igazságügyi könyvszakértő pedig elfogadta Dr. B.G. szakértő megállapítását.

Mintahogyan arra az elsőfokú bíróság is kitért az ítélet indokolásában, döntése meghozatalánál irányadónak a legutolsó K.F. és R.Gy. szakértők szakvéleményeit fogadta el. Ezek pedig az ítéletábra szerint sem támasztják alá azt, hogy a vevő folyószámla listájáról a 2002. decemberi késedelemmel összefüggésben történt a 12 000 EUR jóváírása. A F. termékre vonatkozó elmaradt haszonra alapított beszámítási kifogásokkal - és azoknak az elsőfokú bíróság részéről történt elutasításával - kapcsolatban az alperesek a fellebbezésükben is fenntartották azt az álláspontjukat, hogy a felperes jogosulatlanul tagadta meg a 260 000 db-ra szóló megrendelés teljesítését, és további 200 000 db-ot tudott volna I. r. alperes értékesíteni a késztermékből, így ezekkel összefüggésben elmaradt haszna keletkezett.

Az alperesek azzal érveltek, hogy az elsőfokú bíróság a Ptk. 281. § (2) bekezdése alapján tévesen mondta ki, hogy a felperes jogosan tartotta vissza saját szolgáltatását a megrendelt 260 000 db F. terméket érintően. A szerződés 7.) pontját figyelembe véve - amely szerint az I. r. alperes a számlákat a kézhezvételtől számított 45 napon belül volt köteles kiegyenlíteni - ugyanis a saját szolgáltatása tekintetében (a 260 000 db termék ellenértéke) nem volt késedelem, hiszen nem egyidejű teljesítésről volt szó. A felperes szerszámköltség követelése pedig nem erre a teljesítésre vonatkozik, az vitás követelés volt, a fizetés módjáról a felek között megegyezés nem jött létre.

A Ptk. 281. § (2) bekezdésének a.) pontja rendelkezik arról, hogy az a szerződő fél, akinek a teljesítéssel elől kell járnia, a szolgáltatást - biztosíték hiányában - megtagadhatja, ha a szolgáltatást részletekben, vagy folyamatosan kell teljesíteni, és a másik fél saját szolgáltatásával időközben késedelembe esik, amíg a késedelem tart.

Az ítéletábra egyetért a felperes fellebbezési ellenkérelmének azzal az érvelésével, miszerint a Ptk. 281. § (2) bekezdése egy azonos szerződésből származó, különböző

szolgáltatások megtagadására is alkalmazható, nemcsak az ellenszolgáltatásra. A Ptk-nak ez a rendelkezése a visszerhesség védelmét szolgálja azzal, hogy a teljesítés megtagadásának a jogát a törvény ismeri el.

A F.szerződésben a felperes egyrészt arra vállalkozott, hogy elkészíti a műanyag csomagolóanyag gyártására alkalmas szerszámot, amellyel az I. r. alperes megrendelése alapján a műanyagterméket gyártja részére.

A felperes által előlegezett szerszámdíjat az I. r. alperes úgy vállalta megfizetni, hogy a megrendelésére legyártott termékek ellenértékével együtt a darabokra vetített szerszámköltség-hányadot megfizeti. Amennyiben a szerződésben szereplő 13 hónap futamidő alatt a szerszámköltség nem kerül teljes egészében kiegyenlítésre, az I. r. alperes köteles megfizetni a különbözeti darabszámra vetített szerszámköltség-hányadot.

Miután az elszámolási időszak 2004. február 2-án lejárt, a felperes jogosan nyújtotta be a szerszámköltség-hányadra a számláját, amelyet az I. r. alperes nem volt hajlandó kiegyenlíteni. A felperes nem volt köteles tovább hitelezni a szerszámköltséget, jogosult volt megtagadni az I. r. alperes megrendelésének a teljesítését és további igényeit.

Alapítvánnyal támadták fellebbezésükben az alperesek az elsőfokú ítéletnek a Sz. szerszám ellenértéke megfizetésére őket kötelező rendelkezését.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésének eredményeként jutott arra a következtetésre, miszerint a felperes a Sz. pilótaszerszámmal a felek között létrejött szerződést megfelelően teljesítette.

A felperes a 2003. augusztus 31-ei levelében (4/F/15. szám) tette meg ajánlatát a Sz. pilótaszerszámmal, 2003. szeptember 15-ei teljesítési határidővel. Az ajánlat végén szerepel megjegyzés formájában - nyilvánvalóan az előzetes szóbeli egyeztetések eredményeként - miszerint „a pilótaszerszámok az átadott minta szerint a S. magassági méretével egyezően készülnek”.

Az ajánlatot az I. r. alperes elfogadta, a terméket 2003. augusztus 29-én megrendelte (4/F/15-16. szám).

Ezzel a szerződés írásban létrejött a felperes ajánlatában és az I. r. alperes megrendelésében szereplő tartalommal.

A S. mintájaként a S.-féle minta szolgált, amely a felperes ajánlatában szereplő megjegyzéssel együtt megadta az I. r. alperes által elvárt paramétereket.

Az I. r. alperes a szerszámmal gyártott mintadarabokat azért nem fogadta el, mert annak mérete nem volt megfelelő, az I. r. alperes termékei nem fértek bele (I. r. alperes levele 2004. augusztus 4-e, 4/F/17. szám).

Itt szükséges megjegyezni, hogy a szerződéssel elérni kívánt cél közlése, a vállalkozótól megrendelt dolog minőségi és mennyiségi követelményeinek a pontos meghatározása a megrendelő érdekkörébe és kötelezettségei közé tartozik, az esetleges pontatlanság, az egyértelműség hiánya is a megrendelő terhére esik.

A Ptk. 277. § (1) bekezdése előírja, hogy a szerződéseket tartalmuknak megfelelően, a megadott helyen és időben, a megállapított mennyiség, minőség és választék szerint kell teljesíteni.

A szolgáltatásnak a teljesítés időpontjában - többek között - alkalmasnak kell lennie a jogosult által meghatározott célra, ha azt a jogosult a szerződéskötés időpontjában a kötelezett tudomására hozza, illetve alkalmasnak kell lennie azokra a célokra, amelyekre más, azonos fajtájú szolgáltatásokat rendszerint használnak.

A jelen esetben az I. r. alperes mérethibára és arra hivatkozott, hogy a termékminta (csomagolóanyag) nem felel meg arra a célra, hogy abban az általa forgalmazni kívánt édesipari terméket csomagolja.

Az I. r. alperes a perben csak állította, hogy közölte a felperessel milyen méretű édesipari termék csomagolóanyagára van szüksége (átadott egy nyalókát), ezt az I.r. alperes ügyvezetője, F.J. vallomásán kívül semmivel sem bizonyította (29. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

A felperes csak annyit tudott, hogy valamilyen cukorkát akar az I. r. alperes a Sz. alakú nyitható műanyagformába belehelyezni, és így forgalomba hozni. A cukorka méretéről a felperesnek semmiféle ismerete nem volt.

Az I. r. alperes a termékminták magassági méretét tartotta kicsinek, ennek ellentmond K.F. műszaki szakértőnek az a megállapítása, miszerint a Sz. mért magassága összeszerelt állapotban nagyobb volt (4,2 mm-rel) a S. magasságánál (35. számú szakvélemény).

F.J. ügyvezető pedig úgy nyilatkozott, hogy a Sz. csomagolásban ugyanazt a nyalókát kívánta elhelyezni, mint a S. termékben.

Az I. r. alperes tévedett abban, hogy a szakértő véleménye alátámasztotta a termék mérethibáját. A szakértő nem azt állapította meg, hogy a termék a szerződés magassági követelményeitől kisebb, és ezért nem alkalmas a rendeltetési célra, a meghatározottnál nagyobb méret pedig az alkalmasságot nem befolyásolja.

Az I. r. alperes a fellebbezésében arra is hivatkozott, hogy a 2004. augusztus 4-én felperesnek megküldött levelében (4/F/17. szám) közölte, hogy a mintadarabok nem kerültek jóváhagyásra, így a pilótaszerszámra vonatkozó megállapodás érvényét veszítette. Ez a nyilatkozata a Ptk. 306. § (3) bekezdése alapján, a Ptk. 320. § (1) bekezdése szerinti elállásnak minősül.

Sérelmezte, hogy ezen nyilatkozat jogi megítélésével az elsőfokú bíróság nem is foglalkozott az ítélet indokolásában.

Az elsőfokú bíróság bár nem tekintette elállásnak az I. r. alperes nyilatkozatát, kifejtette, hogy a mérethiba - annak sikeres bizonyítása esetén - szavatossági igény (kijavítás, elállás), vagy hibás teljesítéssel összefüggő kártérítési kötelelem alapja lehetne.

A Ptk. 306. § (3) bekezdése rendelkezik arról, ha a hibás teljesítés miatt a jogosultnak a teljesítéshez fűződő érdeke megszűnt - így különösen, ha a hiba nem javítható ki, a kötelezett a hiba kijavítását nem vállalja, vagy a hiba kijavítása rövid idő alatt értékcsökkenés és a jogosult érdekeinek sérelme nélkül nem lehetséges -, a jogosult elállhat a szerződéstől.

A hibás teljesítés jogkövetkezményei alkalmazásának lényeges feltétele, hogy az elállás jogával csak végső esetben, akkor élhet a jogosult, ha a teljesítéshez fűződő érdeke megszűnt.

Ha az I. r. alperes nyilatkozatát elállásnak tekintjük, ez esetben azt kell megállapítani, hogy az I. r. alperes nem bizonyította a teljesítéshez fűződő érdeke megszűnését.

A 2003. szeptember 15-ei teljesítési határidővel megrendelt termékkel kapcsolatban minőségi kifogást - az elállást megelőzően - nem közölt a felperessel, a termék kijavítását nem kérte, majd amikor a felperes a teljesítést követően közel egy év elteltével kiszámlázta a pilótaszerszám ellenértékét - amit a felek szerződése szerint a minta jóváhagyásától számított 8 napon belül vállalt megfizetni az I. r. alperes - a számla kiegyenlítését az I. r. alperes visszautasította, közölte, hogy mérethiba miatt a szerződést érvénytelennek tekinti.

Az I. r. alperes a perben nem tudta bizonyítani azt, hogy a felperes a Sz. pilótaszárm elkészítését hibásan teljesítette, és hogy ehhez kapcsolódóan a teljesítéshez fűződő érdeke megszűnt, ezért az elállása nem tekinthető jogszerűnek.

Az elsőfokú bíróság tehát megalapozottan és törvényszerűen döntött arról, hogy az alperesek kötelesek megfizetni a vállalkozói díjat.

Az I. r. alperes viszontkeresetében a felperessel kötött vállalkozási szerződések alapján a részére felperes által gyártott S. és a M. elnevezésű műanyagtermékekre alapított követelést, hibás teljesítéssel okozati összefüggésben a vevőjének kifizetett összeg és az elmaradt hasznában jelentkező kár megfizetésére kérte kötelezni a felperest.

A viszontkeresetnek nagyobb részt helytadó elsőfokú ítélet ellen a felek fellebbeztek, a felperes jogalapjában és összegszerűségében is támadta az elsőfokú bíróság döntését, az alperesek pedig az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a viszontkeresetük szerinti összegben kérték a felperest marasztalni.

A felperes a S. termék hibás teljesítését a fellebbezésében is vitatta, indokolása szerint a perben közreműködő K.F. igazságügyi műszaki szakértő a szakvéleményében nem állapította meg a felperes hibás teljesítését. Az elsőfokú bíróság egyrészt iratellenesen hivatkozott a szakértői megállapításokra, másrészt a per egyéb adataival egybevetett mérlegelés alapján a szakvéleményből nem helytálló következtetéseket vont le.

A felperes szerint a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok egy részével kapcsolatban is iratellenes megállapítások találhatók az ítéletben.

Az elsőfokú bíróság K.F. műszaki szakértőnek a hibás teljesítés kérdéskörében adott szakvéleményét aggálytalannak elfogadta, amellyel az ítélet tábla egyetért.

Az elsőfokú bíróság a műszaki szakértői bizonyítást széles körben folytatta le, azt szükség szerint továbbfejlesztette. A szakértő az előzetes bizonyítás során készült szakvéleményét a perben többször kiegészítette a felek észrevételeire, kérdéseire adott válaszaiban, a bíróság kiegészítést elrendelő végzése alapján és a tárgyalásokon történt meghallgatása során (22., 35., 45., 46., 52., 58., 237. számokon).

A szakértői vizsgálat keretében a szakértő 2004-ben és 2006-ban helyszíni szemlét tartott a felek jelenlétében a telephelyeken, a felek által rendelkezésére bocsátott termékeket megvizsgálta, a felperes által végzett gyártmányfejlesztést és eredményeit értékelte, a bíróság által megküldött, a feleknek becsatolt levelezéseit megismerte.

Tévesek felperesnek azok a fellebbezési érvei, miszerint K.F. műszaki szakértő szakvéleményei nem támasztják alá a felperes hibás teljesítését.

Ezzel szemben az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a szakértőnek azt a következetesen fenntartott megállapítását, hogy a felperes a S. termék közdarabjának gyártását hibásan teljesítette, műszaki szempontból pedig a tömítési probléma megoldása csak a közdarabon utólagosan kialakított peremhez köthető (22. számú szakvélemény, 58. számú tárgyalási jegyzőkönyv, 237. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

A felperes állítása szerint 2002. november 15-ére, az etalonizálás (minőségi paraméterek kölcsönös megállapítása) időpontjáig a számszámot megfelelően módosította, a szakértő által III. számú kialakításnak nevezett számszámmal a hibátlan termék gyártásának a feltételeit megteremtette.

Felperesnek ez az állítása sem a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok (levelezések, vizsgálati anyagok, stb.) alapján, sem a szakértői véleményekkel nem igazolódott.

A műszaki szakértő az előzetes bizonyítás során adott szakvéleményében rögzítette, hogy 2004. május 28.-án az I. r. alperes telephelyén, majd 2004. június 29.-én a felperes telephelyén helyszíni szemlét tartott - a felek képviselőinek együttes jelenlétében. Miután az I. r. alperes által rendelkezésére bocsátott darabok között nagyon sok hibás terméket talált, a felperesnél tartott helyszíni szemlén a kérésére termékgyártás történt, ekkor 9,1 % hibás mennyiséget állapított meg. A magas hibaszázalék azt mutatta, hogy a gyártás ez időpontban is hibás volt (22. számú szakvélemény).

A szakértő 2006-ban az elsőfokú bíróság kirendelésére újabb szakértői vizsgálatot végzett, ennek során azt állapította meg, hogy a felperes több szerszámmal gyártotta a terméket, a különböző szerszámokból más-más minőségi darabok kerülhettek ki. A háromféle minta közül a III. számú kialakítás felelt meg a termékkel szemben támasztott minőségi követelményeknek, a további bordás tömítés alkalmazása megszüntette a tömítetlenséget.

A szakértő szerint a hibás és hibátlan közdarabokkal szerelt flakonok keveredése mind a felperesnél, mind az alperesnél előfordulhatott. Az átalakítások időpontja, két átalakítás közben a leggyártott termékek száma, azok felhasználása, vagy fel nem használása, tárolásuk helye szakértői eszközökkel nem volt meghatározható.

Az a bizonyított tény, hogy 2004. évben a felperes még hibás terméket állított elő, és hogy a különböző kialakítású szerszámokkal gyártott eltérő minőségű termékek keveredése nem zárható ki, sőt igazolódott, a fellebbezési hivatkozások, és a felek közötti levelezések felperesi értelmezésének a cáfolatát jelenti.

A felperes fellebbezési hivatkozásával szemben az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a műszaki szakértői véleményt abban a részében is, ahol kizárta a felperes által felsorolt - a saját tevékenységén kívül eső - valamennyi körülményt, mint lehetséges hiba okot.

Ebben a körben a felperes arra hivatkozott, hogy a szakértő a 2004. évi vizsgálata során az I. r. alperes által vizsgálatra átadott darabok között talált olyat is, amelynél a palack csatlakozórésze csak 1/3-ban volt rátolva a közdarabra (nem volt teljesen összeszerelve), ez okozta a folyást.

Ezzel kapcsolatban csak annyi megjegyzés szükséges, hogy az összeszerelési hiányosságot nem általános, hanem egyedi hibajelenségként állapította meg a szakértő.

A felperes szerint az összeszerelő célgép beállítási hiányosságait sem zárta ki a szakértő lehetséges hiba okként.

Valójában a szakértő ennek csak elvi lehetőségére nyilatkozott, és azzal, hogy a beállítási probléma nem olyan hibát eredményezhet a terméknél, mint amit a hiba okaként korábban megállapított.

A felperes hivatkozott a szakértőnek arra a nyilatkozatára is, miszerint, ha szétszedik a palack nyakát és a közdarabot, majd újratöltik a flakonokat, az a tömítetlenséget hátrányosan befolyásolja. A felperes szerint az alperes nem cáfolta a termék szétszedését és újrafelhasználását.

Ezzel szemben azonban a felperes nem bizonyított ilyen károsodást eredményező szétszedést és felhasználást.

Az elsőfokú bíróság az I. r. alperesnek, mint károsultnak az őt ért kár bekövetkeztében való közrehatását két irányban vizsgálta a felperes hivatkozásai alapján.

Az egyik irányt a termékhibáknak a felperes gyártási tevékenységén kívül eső és az alperes saját tevékenységi folyamatában lehetséges hiba okok vizsgálata jelentette. Ezzel kapcsolatban azt állapította meg, hogy a felperes a felelősség alóli mentesülése, vagy az

esetleges kármegosztás körében nem tudta bizonyítani az I. r. alperes közrehatását a hibás teljesítésben.

A másik irány annak a vizsgálata volt, hogy az alperes eleget tett-e a kárenyhítési kötelezettségének, elvárható volt-e tőle, hogy a felperes helyett más vállalkozóval gyártassa le a műanyagformákat, miután szembesült azzal, hogy a felperestől a megfelelő minőségű terméket nem várhatja.

Az elsőfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy az I. r. alperes nem mulasztott, amikor nem fordult más gyártóhoz, mert az új partnerrel való szerződéskötés komplexen vizsgálható, a figyelembe vehető releváns körülmények folytán ez nem volt elvárható az I. r. alperestől.

Az ítéletábra az I. r. alperes kárenyhítési kötelezettségei teljesítésének megítélésében nem osztja az elsőfokú bíróság álláspontját.

Elsőként azt szükséges kiemelni, hogy a felperes a közrehatás és a kármegosztás kérdéskörében jóval tágabban fogalmazta meg az I. r. alperes oldalán a tevőleges elvárásokat és mulasztásokat, mintahogyan azt az elsőfokú bíróság vizsgálta és értékelte.

A Ptk. 340. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget.

A Polgári Törvénykönyv magyarázata (KJK-KERSZÖV Jogi- és Üzleti Kiadó Kft., 2004.) a 340. § (1) bekezdéséhez fűződve kifejti, hogy a kármegelőzés a károkozás okai kifejlődésének megakadályozásában aktivitást és mulasztást egyaránt jelenthet, a kárelhárítás a már kifejlődött károkozási tényezők realizálásának megakadályozásában, a kárenyhítés pedig a már bekövetkezett károkozás hátrányos következményeinek lehetséges csökkentésében áll.

Az ítéletábra mindhárom fogalomkörbe tartozóan megállapíthatónak talált az I. r. alperes részéről olyan magatartásokat, amelyek a terhére róhatók, és a bekövetkezett kár megosztását alapozzák meg.

A kármegelőzés elmulasztása körében a következőket értékelte az ítéletábra:

A könyvszakértői bizonyításban közreműködő szakértők (Dr. B.G. igazságügyi könyvszakértő 84. számú szakvéleménye, R.Gy. igazságügyi könyvszakértő 183. számú szakvéleménye) a szükséges mélységben feltárták és bemutatták az I. r. alperes gazdasági tevékenységének a perbeli vitához kapcsolódó legfőbb jellemzőit és adatait.

Ezek szerint az I. r. alperes hosszabb ideje túlnyomórészt külföldön értékesítette az általa gyártott édesipari termékeket, periódikusan megújuló termékskálával. Az I. r. alperes a piacon bevezetni kívánt S. elnevezésű új termékhez nagy reményeket fűzött a terveiben, ún. húzó, vezérterméknek tekintette.

A felek között más termékekre írásban létrejött vállalkozási szerződésekből ismert, és a gyártástechnológia általános szabályainak is megfelelő szerződéses gyakorlata az volt a feleknek, hogy sorozatgyártásra csak az elfogadott etalon alapján kerülhetett sor.

A S. esetében azonban az I. r. alperes még az etalon elfogadása előtt - amely időszakban folyamatosan jelezte a felperes által átadott mintadarabok hibáit és a flakonok folyásának okait vizsgálták - nagytételben, sorozatgyártásból rendelt a felperestől nyilvánvalón a terméke értékesítéséhez.

Az I. r. alperes a kármegelőzési kötelezettségét hanyagolta el azzal, hogy az etalon elfogadása előtt a kijavítások és szükségesnek mutakozó fejlesztések időszakában előállított terméket sorozat gyártatta és forgalmazni kezdte. Azzal a termékével kapcsolatban nem tanúsította még az általában elvárható gondosságot sem, amelyre a következő években a kapacitása jelentős részét építeni akarta, a piacra történő bevezetés időszakában és ismerve az általa gyártott termék piacérzékenységét is.

A felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az I. r. alperesnek, mint tapasztalt gyártónak és nagykereskedőnek tisztában kellett lennie azzal, milyen kockázatot jelent, ha olyan új termékkel jelenik meg a piacon és vállal szállítási kötelezettséget, amelynek a minősége nem garantálható, és amikor még nem győződött meg arról, hogy a késztermék minden szempontból (beltartalom, csomagolás) megfelel a minőségi követelményeknek.

A kár bekövetkeztében tehát közrehatott az I. r. alperes annyiban, hogy a saját érdekkörében megkezdte a termékek forgalmazását, nem vette figyelembe azt az evidenciának tekinthető elvárást, miszerint nem megbízható minőségű terméket nem szabad, illetve kockázatos piacra vinni. Az I. r. alperes kockázatos üzleti magatartása közrehatott a károsodása bekövetkeztében.

A károsodáshoz vezető folyamatban az I. r. alperest mulasztás terheli a kárelhárítási kötelezettségét illetően is, mert a per adatai szerint nem tette meg azokat a feltétlenül szükséges intézkedéseket, amelyekkel elkerülhette volna a különböző felperesi szállításokból származó hibás, és nem hibás műanyagflakonok keveredését. A keveredés tényét egyértelműen igazolják a műszaki szakértő megállapításai.

Az I. r. alperesnek több okból is fokozott gondossággal kellett volna eljárnia, egyrészt, mert egy új - és nyilatkozata szerint is - számára stratégiai jelentőségű terméket kívánt bevezetni a piacra, másrészt a felperestől érkezett csomagolóanyag minőségével kezdetektől fogva gondok voltak. Ezek mellett arra is figyelemmel kellett lennie, hogy a felperessel vertikális termelési, gazdasági kapcsolatban álltak, hiszen a felperes által előállított műanyagformába csomagolta az I. r. alperes a saját gyártású édességféléseket, a készterméket pedig annak piacán széles körben kívánta forgalmazni. Az I. r. alperesnek olyan minőségellenőrzési, nyilvántartási rendszert kellett volna működtetnie, amelynek feltételei kizárták volna annak a lehetőségét, hogy a hibás és hibátlan darabok keveredjenek, amelyek megfelelően szolgálták volna a hibák hatékony megszüntetését, és jelentősen csökkentették volna a hibás termékek értékesítésének kockázatát.

Ehhez képest a perben közreműködő szakértők számos hiányosságot állapítottak meg az I. r. alperesnél, a felperestől átvett csomagolóanyagok nyilvántartása, a hibás és hibátlan darabok elkülönítése, tárolása, az alkalmatlan flakonok selejtezése, illetve a gyártóhoz való visszaküldése, a saját gyártásban történő felhasználás, a reklamációk bizonylatolása gyakorlatában.

K.F. műszaki szakértő - többek között - azt állapította meg, hogy a felek (tehát az I. r. alperes is) a helyszíni szemléken nem tudtak bemutatni az átadott vizsgálandó darabokra származási dokumentumokat.

B.M. könyvszakértő vizsgálta legtúzetesebben bizonylati szinten az I. r. alperesnek a selejtezési rendszerét és gyakorlatát. Azt állapította meg, hogy a gyér számú, fellelhető jegyzőkönyvekben hiányosak a selejtté vált termékek nyilvántartási adatai, a „kiszállítás előtti feljegyzések” pedig a bizonylatokkal szemben támasztott követelményeknek nem

felelnek meg, azok az ömlesztett ipari hulladék elszállításához lettek kiállítva (129. számú szakvélemény).

A rendelkezésre álló adatokból nem volt megállapítható I. r. alperesnél sem a teljes selejt mennyisége, sem az összetétele. Ugyanígy nincs megbízható adat a felperesnek visszaszállított darabok számáról, a felperes által cserélt mennyiségekről, azok felhasználásáról.

Az ítéltábla a felperessel ért egyet abban, hogy az I. r. alperes nem tanúsított megfelelő kárenyhítő magatartást, amikor a S. termék forgalmazásával felhagyott, ahelyett, hogy a szerinte is sikeresen értékesíthető új termékhez szükséges műanyagformát más gyártóval gyárttatta volna, miután a felperesi teljesítést hibásnak ítélte.

A perben éppen az I. r. alperes hivatkozott arra, hogy a vevői reklamációk az értékesítés időszakában folyamatosan érkeztek, a minőségi problémákat a felperesnek jelezte, és a felperesnek nem sikerült az elfogadható hibaszázalékon belül a flakonok folyását megszüntetni.

Egy a saját tevékenységében stratégiaileg meghatározó, ígéretes termék esetén, több éves megrendelési szándék ismeretében elvárható lett volna az átállás egy másik szállítóra.

Az ítéltábla - szemben az elsőfokú bíróság értékelésével - a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésének eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az I. r. alperes nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének sem.

A hibás teljesítés kockázatával a vevői kifogások után is folytatta a felperestől beszerzett csomagolóanyaggal felszerelt S. termék értékesítését, meg sem kísérelte más műanyaggyártó cégekkel a kapcsolat felvételét, a gyártás átadását.

K.F. műszaki szakértő következetesen fenntartotta azt a nyilatkozatát, miszerint egy jól felszerelt műhellyel rendelkező másik gyártónak 2-3 hét elég lett volna arra, hogy a felperes helyett elkezdje a termék sorozatgyártását még a hibás szerszám helyett (annak bemutatásával) új szerszám kialakításával együtt is (58. számú tárgyalási jegyzőkönyv, 237. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

Nem vitás, hogy valóban komplexen kell értékelni az átállás feltételeinek meglétét, az ítéltábla megítélése szerint azonban a szakértő által megjelölt 3 hét időszükséglet reálisnak fogadható el, amelyet megerősítenek a felperes által beszerzett és becsatolt vállalkozói nyilatkozatok is. Az F/39-41. szám alatt csatolt levelekben a vállalkozók arról nyilatkoztak, hogy az adott, 2002. november és 2003. augusztus közötti időszakban a perbeli termékek („S.” és a „M.”) gyártószerszámainak készítésére és a termékek gyártására megfelelő műszaki háttérrel és kapacitással rendelkeztek, és képesek lettek volna 2-3 héten belül megkezdeni a gyártást.

Az I. r. alperes a 2009. április 14-én 74. sorszám alatt előterjesztett beadványához becsatolta a versenytársaktól a perbeli termék gyártására kért és kapott ajánlatokat, amelyek átlagosan 3 hónap vállalási időt tartalmaznak.

Az ítéltábla megítélése szerint az I. r. alperes által becsatolt ajánlatok nem teszik aggályossá a műszaki szakértő szakmai véleményét - amelyet az ítéltábla is elfogadott -, mert ez utóbbi ajánlatok nem a perbeli időszakra vonatkoznak, hanem 2008. évre, valamint a korábban felperes kérésére nyilatkozó gyártók nem változtatták meg a korábbi nyilatkozatukat.

Mindezek alapján az ítéltábla azt állapította meg, hogy az I. r. alperes kárának a bekövetkezésében a károsult felelőssége is megállapítható, mert felróhatóan elhanyagolta

a kármegelőzési kötelezettségét, mert mulasztott a kár elhárítása, illetve csökkentése terén.

A PK. 36. számú állásfoglalásában a Legfelsőbb Bíróság időt állóan fogalmazott a jogalkalmazás számára: „Ha a károkozó magatartás előidézésében, a kár bekövetkezésében, a kár súlyosbodásában az elvárható magatartást elmulasztó károsult is közrehatott, magatartásának következményeit a károsult maga viseli. Nem terheli kártérítési kötelezettség a károkozót a kárnak azért a részéért, amely abból származott, hogy a károsult nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható”.

A kár bekövetkezésében való közrehatásának a következményeit tehát az I. r. alperesnek viselnie kell, ezért az ítéltábla kármegosztást alkalmazott a felperes és az alperesek között 50 -50 %-os mértékben, mérlegelve a felek magatartásának súlyát, a hibás teljesítéssel okozott kár bekövetkezésében.

Az I. r. alperes által a S. termékkel összefüggésben keletkezett, a felperessel szemben viszontkeresetben érvényesített kár összege két részből tevődött össze.

Az elsőfokú bíróság az igazságügyi szakértői vélemények alapján megalapozottnak találta az I. r. alperes által a két külföldi partnerének a minőségi hibákkal okozati összefüggésben kifizetett kártérítés összegére vonatkozó megtérítési igényt.

A felperes a ... S. cég részére megfizetett 1572 EUR tekintetében támadta az elsőfokú ítéletet, arra hivatkozva, hogy nem bizonyított az okozati összefüggés a kifizetett összeg és a felperes állítólagos szerződésszegése között.

Az ítéltábla a fellebbezési hivatkozással szemben azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság döntését megalapozzák a perben kirendelt szakértők véleményei (Dr. B.G., K.F. és R.Gy. könyvszakértők), egyedül B.M. könyvszakértő hiányolta a vevő reklamációs levelét, de ő is úgy nyilatkozott, hogy az I. r. alperes könyveiben beazonosíthatóan szerepel a S. termékkel kapcsolatos minőségi kifogás elfogadásaként teljesített kompenzáció.

Az I. r. alperes viszontkeresetének másik tétele az elmaradt haszonként érvényesített kárösszeg volt.

Az elmaradt haszon megállapításánál az elsőfokú bíróság a K.F. és R.Gy. igazságügyi könyvszakértők által készített szakértői véleményeket fogadta el ítélezése alapjául, részletesen ismertetve ennek indokait, és ezeknek a szakvéleményeknek a megállapításait alátámasztó, a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokat is értékelte.

Az ítéltábla - a felesleges ismétléseket elkerülve - helyesli az elsőfokú bíróságnak a választását a perbeli közreműködő szakértői által készített szakvélemények közül.

Egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy R.Gy. szakértő szakvéleménye az, amely a legkörültekintőbben, a korábbi szakértőknél jóval több szempontot figyelembe véve határozta meg a S. terméknek azt a darabszámát, amelynek értékesítésével az I. r. alperes reálisan számolhatott.

Az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el a szakértő magyarázatát arra vonatkozóan, hogy a tervezett és a prognosztizált adatok átlaga az, amely a realitáshoz legközelebb áll.

Az elsőfokú bíróság helyesen hagyta figyelmen kívül az E. 7 200 000 darabos igénybejelentését a reálisan értékesíthető darabszám meghatározásánál, feladatául szabva a szakértőnek is, hogy ezzel a megrendeléssel ne számoljon.

Az ítéltábla az I. r. alperes ezt sérelmező fellebbezési kérelmét nem találta megalapozottnak, az elsőfokú ítéletnek az ide vonatkozó indokolásával teljes egészében egyetért, az kiegészítésre nem szorul.

A szakértő 2003. évre 3 038 500 db, 2004. évre pedig 4 071 000 db, összesen 7 109 500 db S. termékértékesítési lehetőségét tekintette reálisnak. Ebből a két évben tényelegetesen értékesített 1 596 870 darabszámot levonta.

Az elsőfokú bíróság elfogadta a szakértő megállapítását az elmaradt haszonnal érintett S. termék darabszámát illetően, és 5 512 630 db-bal számolt.

Az 1 db S. termékre eső elmaradt haszon értékének a kiszámításához - helyesen - a K.F. szakértő által meghatározott 31,047 Ft-ot fogadta el, mert - indokolása szerint - ez az érték számlákkal, bizonylatokkal alátámasztott, egzakt tényadatokkal számítható összeg, nem átlagolható.

Az elsőfokú bíróság az elmaradt haszon bizonyított összegét 2003-2004. évekre 171 150 624 Ft-ban állapította meg.

Az ítéltábla ugyan értékelte a szakvélemények adatait és számításait, azonban a kár összegének a meghatározása során ezt a fajta mechanikus szorzást nem fogadta el.

Az elmaradt haszon az a vagyoni előny, amely károkozás hiányában kétségtelenül, igazolhatóan bekövetkezett volna, és ellenőrizhető adatokon alapszik.

A következetesen érvényesülő bírósági gyakorlat szerint gazdálkodó szervezetek esetében az elmaradt haszon - mint kár - mértékének megállapítása szempontjából nem a tervezett, prognosztizált nyereség az irányadó, hanem a tényleges haszonkiesés, amellyel a károsult a szerződés teljesítése esetén alappal számolhatott volna.

A kártérítés összegénél figyelemmel kellett lenni arra is, hogy az I. r. alperest kárenyhítési kötelezettség terhelte - amelynek részletes indokolását az ítéltábla a közrehatás kérdéskörében fentebb részletesen kifejtette.

Az ítéltábla a kár összecszerűségét befolyásoló összes körülmény értékelése során meghatározó tényezőként vette figyelembe a kárenyhítés körében igazolódott azt a lehetőséget, hogy az I. r. alperes 3 hét termelés kiesés mellett, másik csomagolóanyag gyártóval folytathatta volna a terméke értékesítését, minőségi kifogások kockázata nélkül. Ezért csak az átálláshoz szükséges kieső időre, 3 hétre eső kárának a megfizetésére tarthat igényt elmaradt haszon címén.

Ennek a számításnak a megalapozottságát támasztja alá az a megkerülhetetlen követelmény is, miszerint a szerződés teljesítésének lehetetlenné válását követően is a károsultat kárenyhítési kötelezettség terheli.

Ebből következik, hogy az elmaradt haszon számításánál ekkor levonásba kell helyezni azt az összeget, amelyet a károsult a lehetetlenné válás folytán felszabadult időben, a szabaddá vált kapacitását felhasználva másutt keresett, vagy nagyobb nehézségek nélkül kereshetett volna.

A más megrendelésekből származó árbevétel, ennek részeként a nyereség a kieső árbevétel, illetve nyereség helyébe lép, azt pótolja, mivel azt a károsult a meghiúsult szerződés miatt felszabaduló kapacitással érhetné el.

Az ítéltábla a jelen esetben nem tartotta alkalmazhatónak a jogalkalmazásban ismert, a kár mértékét behatároló előreláthatósági elvet a mérlegelés körébe vonni, tekintve, hogy a károsult I. r. alperesnél az elmaradt haszon bizonyíthatóan abban az időszakban merülhetett fel, ameddig egy másik szállítója a csomagolóanyag gyártását meg nem kezdi. Az I. r. alperes tehát csak a 3 hét termelés kiesés időszakra eső kár megtérítésére tarthat igényt a felperestől, de csak a kármegosztás szerinti 50 %-os mértékben.

Mindezek figyelembevételével R.Gy. könyvszakértő 235. szám alatt előterjesztett szakvéleménye alapján az ítéltábla megállapította a S. termékre vonatkozóan az elmaradt hasznót 3 hétre számítva.

A 235. számú szakértői vélemény 7. oldalán a szakértő a perbeli termékek életciklusából kiragadott - és az alperesek által érvényesíteni kívánt 2 éves időszakra (2003., 2004. év) kiszámította a S. termék elmaradt hasznát 165 000 000 Ft-ban.

A szakértő a más (új) gyártó beállítása miatt bekövetkező 3 hét termelés kiesést két verzióban munkálta ki, 1 év, illetve 2 év vonatkozásában.

Az ítéltábla a szakvélemény 8. oldalán található, a 2 év vonatkozásában kiszámított 3 hétre eső értéket fogadta el, mert ez áll összhangban a 2 évre kalkulált elmaradt haszonnal, és a 3 hét termelés kiesés a 2 évi ciklus alatt állhatott volna elő, így a 3 hét vetítési alap is ebben az idő intervallumban értelmezhető.

Ez a számokban azt jelenti, hogy a 2 évre kalkulált 165 000 000 Ft-ot 104 héttel kell osztani, és az 1 hétre eső elmaradt hasznót kell hárommal megszorozni.

A számítás eredménye:

$$\frac{165\,000\,000}{104} = 1\,586\,534 \times 3 = 4\,759\,614$$

Az ítéltábla azonban a károsult közrehatását megállapítva 50-50 %-os mértékű kármegosztást alkalmazott, ezért az alperesek ennek az összegnek a felére, 2 379 807 Ft kártérítésre tarthatnak igényt, és az időközben bekövetkezett jogutódlás arányszámai szerint I. r. alperes (20,9 %) 497 380 Ft, a II. r. alperes (79,1 %) 1 882 427 Ft elmaradt hasznót érvényesíthet a felperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság a viszontkeresettel érintett másik termék a M. csomagolóanyagának a hibás teljesítését is - mint a kártérítésre okot adó szerződésszegést - megállapította.

Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság következtetésével a M. műanyag csomagolóanyag hibás teljesítését illetően.

Az elsőfokú bíróság a perben rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat és K.F. igazságügyi műszaki szakértő szakvéleményének a M. termék felperes terhére eső hibás teljesítésére vonatkozó megállapítását a Pp. 206. § (1) bekezdésének alkalmazásával okszerűen mérlegelte, ítéletének az idevonatkozó indokolása kellő részletességgel, meggyőző magyarázatát adja meg a döntésének.

A felperes fellebbezése új, az elsőfokú bíróság által nem értékelt tényállítást, illetve bizonyítékot nem tartalmazott, így szükségtelen az elsőfokú bíróság idevonatkozó indokolásának a megismétlése.

Az ítéltábla azonban a per anyagából - a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével - a M. termék vonatkozásában is arra a következtetésre jutott, hogy az I. r. alperes nem tanúsította a gazdálkodó szervezettől elvárható magatartást a kármegelőzés, a kárelhárítás és a kárenyhítés körébe eső, őt terhelő kötelezettségeket illetően.

A S. termék esetében feltárt tényállás - a főbb megállapításokat tekintve - megegyezik a M. termék történetével.

Az I. r. alperes üzletpolitikája, az édesipari termékek előállítása és forgalmazása terén kialakított gyakorlata a M. termék esetében is megmutatkozott, az üzleti kockázat felvállalása az elvárható gondosság rovására ment.

Az ítéltábla az I. r. alperes közrehatását a hibás teljesítéssel okozott kár bekövetkezésében a M. termékkel kapcsolatban is megállapította, ugyanazzal az indokokkal és mértékkel mérve, mint a S. termékénél.

A 235. számú szakértői vélemény 7. oldalán a szakértő a 2003., 2004. évekre kiszámította a M. termék elmaradt hasznát 127 000 000 Ft összegben. A 2 évre kalkulált elmaradt haszon alapulvételével, követve a S. termékénél figyelembe vett 104 hetet, mint osztót, a számítás a következő:

$$000\ 000/104 = 1\ 221\ 154 \times 3 = 3\ 663\ 461$$

Az ítéltábla a károsult közrehatását megállapítva, 50-50 %-os kármegosztást alkalmazott, ezért az alperesek ennek az összegnek a felére, 1 831 731 Ft kártérítésre tarthatnak igényt, amely összegből az I. r. alperes (20,9 %) 382 832 Ft, a II. r. alperes (79,1 %) 1 448 899 Ft összegben részesül.

A felperes az alperesek viszontkeresetével szemben beszámítási kifogást terjesztett elő azon az alapon, hogy az I. r. alperessel megkötött szerződések a meghatározott termék gyártására szolgáló szerszám elkészítése mellett, a szerszámokkal előállítható műanyag termékek (csomagolóanyagok) gyártására is keletkeztettek köteleket a megrendelő I. r. alperes számára.

Az elsőfokú bíróság a felperes által megnevezett, tartalmilag a kapacitás kihasználása körébe tartozó kárigényekkel kapcsolatban (a teljesítés érdekében történt beruházások, a szükségképpen felmerülő gépköltségek, és az elmaradt haszonban jelentkező kár) - részletesen elemezve a felek szerződéses jogviszonyát - arra az általános megállapításra jutott, hogy az írásban megkötött szerződésekben a legyártandó termékszámok csak irányszámok, és a gyártó vállalkozó részére tájékoztató jellegű adatok voltak, azok nem tekinthetők az I. r. alperes kötelezettségvállalásainak, a termékgyártás megrendeléseinek.

Az elsőfokú bíróság a fenti általános megállapítása alól kivételnek tekintette a „Fűfejű” elnevezésű terméket, amellyel kapcsolatban alaposnak találta a beszámítási kifogás részét képező elmaradt haszon követelést. A felek között 2002. szeptember 3. napján létrejött „Hosszútávú együttműködési és gyártási szerződés” 3.) pontját akként értelmezte, hogy az I. r. alperes, mint vevő 13 hónapon belül megrendeli a 10 000 000 db F. garnitúrát.

Az ítéltábla egyetért az alperesek fellebbezésével abban, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor megállapította az I. r. alperes kötelezettségvállalását a 10 000 000 db F. műanyagtermék gyártásának a megrendelésére.

Az ítéltábla teljes egészében osztja az alperesek idevonatkozó fellebbezési álláspontját a szerződés értelmezését illetően.

Az alperesek helytállóan hivatkoznak arra, hogy a szerződés szerkesztése, a feltételeket tartalmazó pontjainak címe és tartalma helyes értelmezéssel cáfolja az elsőfokú ítélet indokolásában írt értelmezést.

Az elsőfokú bíróság által konkrét megállapodásnak tekintett kitétel a szerződésnek a „Szerszámok elszámolása” című 3.) pontjában szerepel, ahol a felek a szerszámgarnitúra áráról, elszámolásáról és határidejéről rendelkeznek.

A szerződés 2.) pontjában, amelynek az elnevezése „Határidők, árak, szállítási mennyiségek, éves kapacitás”, és amely konkrétan a szerszámmal gyártott termékekre vonatkozik, nincs semmilyen konkrét megállapodás a megrendelendő mennyiségekről. Az a kitétel, hogy a „gyártó a következő havi kapacitás gyártására készül fel: 1 000 000 db” kizárólag a felperes nyilatkozatának tekinthető, amely arra vonatkozik, hogy milyen

kapacitású gépeket vállalt elkészíteni, milyen volumenű termelésre kell azoknak képesnek lenni.

Megjegyzendő, hogy a F. szerződésnek az ítéletábla szerinti helyes értelmezése áll összhangban a felek általános szerződési gyakorlatával, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az indokolásában maga is ismertetett.

Az ítéletábla tehát a fentebb kifejtettek szerint nem találta alaposnak a felperes beszámítási kifogását a F. termékkel kapcsolatban, és az elsőfokú bíróság döntését ebben a részében is megváltoztatta, és a felperes beszámítási kifogását teljes egészében elutasította.

Az ítéletábla a felperes fellebbezését nem tartotta megalapozottnak a beszámítási kifogása egyéb tételeit illetően is, amelyeket az elsőfokú bíróság helytállóan utasított el, és amelynek jogi indokolásával az ítéletábla teljes egészében egyetért.

Az ítéletábla a fentebb kifejtett indokokkal az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, a felperes által az I. r. alperesnek fizetendő tőke összegét 1 297 832 Ft-ra, míg a II. r. alperes által fizetendő tőke összegét 4 911 886 Ft-ra leszállította. Megváltoztatta a viszontkeresettel összefüggésben az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését is, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az ítéletábla az elsőfokú perköltség megfizetéséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Az elsőfokú ítéletnek a viszontkereset tekintetében történő megváltoztatása folytán a pernyertesség-pervesztesség aránya a felperesre kedvezőbb 1-99 %-ra változott, azonban az ítéletábla a perköltség viselésénél figyelembe vette azt a tényt is, hogy a felperes eredménytelen beszámítási kifogása többlet kiadásokat okozott, amely kiadások az alperesek túlnyomórészt eredménytelen viszontkeresete folytán a pernyertesség-pervesztesség arányában kellő súllyal nem voltak értékelhetőek. Ezért a felek által előlegezett szakértői díj vonatkozásában a felperes terhére számolta el az eredménytelen beszámítási kifogásával összefüggésben felmerült, és a felperes által előlegezett szakértői díjat (545 600 Ft), míg a fennmaradó szakértői díj a feleket a pernyertesség-pervesztesség (1-99 %) arányában terheli.

Az alperesek a szétválási szerződés szerinti 20,9-79,1 % arányban kötelesek a felperes részéről többletként jelentkező előlegezett 1 325 660 Ft szakértői díj megfizetésére, melyből az I. r. alperest 277 063 Ft, a II. r. alperest pedig 1 048 597 Ft terheli.

Az ítéletábla a pernyertesség-pervesztesség arányában kötelezte az alpereseket a felperes elsőfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjának megfizetésére, melynek összegét az ítéletábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R.) 3. § (1), (2) bekezdés a.) és b.) pontjai, illetve a II. r. alperes esetében a 3. § (1)-(2) bekezdés a.), b.), c.) pontjai alapján állapította meg, figyelembe véve a R. (6) bekezdése szerint azt a tényt is, hogy az alperesek túlnyomórészt eredménytelen viszontkereseti igényérvényesítésével szemben a felperes beszámítási kifogása is alaptalan volt.

Az ítéltábla az így megállapított ügyvédi munkadíjra az R. 4/A. § (1) bekezdése alapján felszámította az ügyvédi tevékenység ellenértékét terhelő 27 %-os általános forgalmi adó összegét is.

Így az I. r. alperest a szakértői díjjal együtt 2 400 503 Ft (277 063 Ft + 2 123 440 Ft), míg a II. r. alperest 9 085 157 Ft (1 048 597 Ft + 8 036 560 Ft) perköltség terheli.

Az ítéltábla a pernyertesség-pervesztesség arányában rendelkezett az alperesek illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett 900 000 Ft viszontkereseti illeték megfizetéséről is, amely a felperest 9000 Ft, az I. r. alperest 186 200 Ft, míg a II. r. alperest 704 800 Ft összegben terheli.

Az ítéltábla a másodfokú eljárásban felmerült perköltség viseléséről is a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a pernyertesség-pervesztesség arányában határozott. Döntésénél figyelembe vette a peres felek által fellebbezett értéket, a felperes által lerótt fellebbezési eljárási illeték, valamint az alperesek illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illeték összegét.

A pernyertes felperes javára a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjat a R. 3. § (1)-(2) bekezdés a.), b.), c.) pontja, az (5)-(6) bekezdése alapján állapította meg azzal, hogy arra felszámította a R. 4/A. § (1) bekezdése alapján az ügyvédi tevékenység ellenértékét terhelő általános forgalmi adó összegét is. Az ítéltábla az ügyvédi munkadíj megállapításánál figyelembe vette az alperesek javára a felperesnek a beszámítási igényével összefüggő eredménytelen fellebbezési kérelme vonatkozásában az alperesek jogi képviselője által kifejtett ügyvédi tevékenység ellenértékét is.

Mindezek alapján az I. r. alperest a felperes javára 185 993 Ft fellebbezési eljárási illeték megtérítésére, és 1 905 000 Ft ügyvédi munkadíj, összesen 2 090 993 Ft másodfokú perköltség megfizetésére, míg a II. r. alperest 703 927 Ft fellebbezési eljárási illeték megtérítésére, és 3 175 000 Ft ügyvédi munkadíj, összesen 3 878 927 Ft másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

Az alperesek illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illeték - eredménytelen fellebbezésük folytán - az alpereseket terheli 20,9-79,1 %-ban, ezért az ítéltábla az I. r. alperest 188 100 Ft, míg a II. r. alperest 211 900 Ft feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte az állam javára.

Debrecen, 2012. január hó 31. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Szilágyiné Dr. Karsai Andrea sk előadó bíró,  
Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó